

Nr 124.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till skyddsuppfostran m. m.; given Stockholms slott den 12 februari 1926.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bifogade utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 februari 1926.

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Departementschefen, statsrådet Möller anför härefter:

Vid anmälan i statsrådet den 7 januari 1926 av de frågor, som tillhöra regleringen av utgifterna under femte huvudtiteln, meddelade jag vid behandling av det under avdelningen fattigvård och barnavård upptagna ordinarie förslagsanslaget till skyddsuppfostran att det föreläge inom socialdepartementet upprättade förslag till avtal mellan staten samt två enskilda institutioner, samariterhemmet i Uppsala och Stockholms stadsmision, angående övertagande av en del av uppfostringsverksamheten beträffande vissa vanartade, som enligt lagen den 6 juni 1924 (nr 361) om samhällets barnavård skola omhändertagas för skyddsuppfostran.

Bihang till riksdagens protokoll 1926. 1 saml. 102 häft. (Nr 124.) 117 26 1

Jag framhöll därvid bland annat att ett ingående av dessa avtal torde komma att medföra ökad belastning å anslaget till skyddsuppfostran, beräknad till 40,000 kronor för år, samt nödvändigöra beviljande av statslån åt samariterhemmet i Uppsala å 100,000 kronor och åt Stockholms stadsmission å 145,000 kronor.

Vidare anförde jag, att en höjning av ifrågavarande anslag kunde komma att påkallas även av annan anledning. Från särskilt tillkallade sakkunniga föreläge nämligen ett den 9 december 1925 avgivet yttrande med förslag om statligt understöd till föreningen till minne av Konung Oscar I och Drottning Josephina — Oscar-Josephina-föreningen — för upprätthållande av verksamheten vid den föreningen tillhöriga åkerbrukskolonien Hall. Enligt detta förslag skulle årligt statsbidrag utgå i form av dels hyresbidrag och dels bidrag till avlöningar åt vissa befattningshavare. Det årliga statsbidraget, tillhoppa utgörande i avrundat tal 66,000 kronor, skulle utgå från anslaget till skyddsuppfostran.

Utöver nyssnämnda årliga statsbidrag skulle enligt förslaget föreningen tilldelas ett lånebelopp å 350,000 kronor för lättande av dess räntebörda och avvecklande av dess betalningsförbindelser.

Det av de sakkunniga avgivna yttrandet var vid tidpunkten för statsverkspropositionens avlåtande utremitterat till vederbörande myndigheter. Under framhållande av att ärendet av denna anledning ännu icke föreläge i det skick att definitiv ståndpunkt i ämnet kunde tagas anhöll jag, att anslaget till skyddsuppfostran måtte tills vidare i riksstatsförslaget för budgetåret 1926—1927 upptagas allenast med beräknat belopp. Likaledes förordade jag, att endast en preliminär beräkning borde ske av medel till de förut berörda olika låneunderstöden.

I fråga om storleken av anslaget till skyddsuppfostran för budgetåret 1926—1927 erinrade jag om att det för budgetåret 1925—1926 anvisade anslagsbeloppet å 180,000 kronor med hänsyn till tidpunkten för ikraftträdandet den 1 januari 1926 av lagen om samhällets barnavård vore beräknat endast för första halvåret 1926.

Med utgångspunkt från normalt helårsbelopp eller 360,000 kronor samt under beaktande av de av ovan angivna anledningar ifrågasatta höjningarna om tillhoppa 106,000 kronor föreslog på min hemställan Kungl. Maj:t (femte huvudtiteln, punkt 40) riksdagen att i avbidan på den proposition som kunde komma att avlåtas i ämnet i riksstaten beräkna anslaget till skyddsuppfostran till 466,000 kronor.

På min hemställan föreslog därjämte Kungl. Maj:t (utgifter för kapitalökning, bil. 5, punkterna 2 och 3) riksdagen att i avbidan på särskild proposition i ämnet bland utgifter för kapitalökning, att utgå av tillfälliga låne-medel, under rubriken låneunderstöd dels såsom reservationsanslag beräkna till lån till samariterhemmet i Uppsala 100,000 kronor och till lån till Stockholms stadsmission 145,000 kronor, dels ock till lån till föreningen till minne av Konung Oscar I och Drottning Josephina beräkna ett belopp av 350,000 kronor.

Begärda utlåtanden över det av de sakkunniga avgivna förslaget rörande statligt understöd åt Oscar-Josephina-föreningen hava numera avgivits. Vid sådant förhållande anhåller jag, att nu få anmäla samtliga här förut angivna spörsmål till slutlig prövning.

Jag torde härvid först få till behandling upptaga de föreliggande förslagen till avtal med samariterhemmet i Uppsala och Stockholms stadsmision angående övertagande av en del av uppfostringsverksamheten beträffande vissa vanartade, som enligt lagen om samhällets barnavård skola omhändertagas för skyddsuppfostran.

Avtal med
samariter-
hemmet
i Uppsala och
Stockholms
stadsmision.

Innan jag ingår på de särskilda avtalsförslagen, torde jag emellertid få i korthet erinra om behandlingen förra året av de anslagsfrågor, vilka sammanhängde med nämnda lag, jämte vissa andra hithörande spörsmål.

I 1925 års statsverksproposition (femte huvudtiteln punkten 40) framlade Kungl. Maj:t för riksdagen förslag beträffande nyssnämnda anslagsfrågor.

Med bifall i huvudsak till dessa förslag beslöt riksdagen (skrivelse nr 5 A punkten 37) bland annat *dels* under femte huvudtiteln, avdelningen fattigvård och barnavård samt rubriken skyddsuppfostran uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 180,000 kronor, *dels* medgiva, att statsbidrag för barn, omhändertagna för skyddsuppfostran, finge från och med år 1926 utgå enligt vissa närmare angivna grunder, *dels ock* medgiva, att från omförmälda förslagsanslag för skyddsuppfostran finge från och med år 1926 i enlighet med av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 2 januari 1925 angivna grunder utgå hyra för av vissa föreningar anordnade skyddshem samt ersättning för icke belagda platser i sådana skyddshem m. m.

Därjämte beslöt riksdagen (skrivelse nr 8 A punkten 195) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag i ämnet att under åttonde huvudtiteln upptaga det ordinarie förslagsanslaget till uppfostringsanstalter för vanartade och i sedligt avseende försummade barn, förut 250,000 kronor, med halva beloppet eller 125,000 kronor. Sistnämnda anslag var avsett för senare halvåret 1925, under vilken tid ärenden rörande ifrågavarande barn i likhet med vad tidigare varit fallet ännu hörde under ecklesiastikdepartementet. Från och med ikraftträdandet den 1 januari 1926 av lagen om samhällets barnavård äro dessa ärenden överflyttade till socialdepartementet. Förstnämnda under femte huvudtiteln anvisade anslag är såsom förut antytts med hänsyn härtill beräknat för första halvåret 1926.

I överensstämmelse med de av riksdagen fastställda grunder har Kungl. Maj:t den 8 maj 1925 utfärdat kungörelse om statsbidrag till vissa kostnader enligt lagen om samhällets barnavård m. m. (nr 131), vilken kungörelse trätt i kraft den 1 januari 1926. Enligt denna kungörelse äger styrelse för skyddshem — såväl när det gäller vanligt skyddshem som här nedan angiven centralanstalt — att för skyddshemselev uppbära årligt statsbidrag, om eleven uppfostras inom skyddshemmet med 200 kronor, och om han uppfostras utom detsamma med 50 kronor eller det lägre belopp, vartill i någotdera fallet kostnaden uppgått (§ 2).

Vidare äger styrelse för skyddshem att av vederbörande barnavårdsnämnd för skyddshemselev uppfostrad inom hemmet uppbära årlig skyddshemsavgift med 1,000 kronor och för skyddshemselev uppfostrad utom hemmet med 300 kronor eller det lägre belopp, vartill i någotdera fallet kostnaden uppgått efter avdrag av statsbidraget (§ 7).

Enligt 43 § 2 och 3 mom. i lagen om samhällets barnavård skola vissa grupper av vanartade, vilka icke lämpligen kunna uppfostras i de vanliga skyddshemmen, där så ske kan, uppfostras avskilda från andra vanartade i särskilda skyddshem (centralanstalter); 2 mom. har avseende å vanartade barn över 15 år samt med grövre vanart behäftade barn under 15 år, och 3 mom. avser sådana vanartade, som på grund av kropps- eller sinnessjukdom, vanförhet eller annan kroppslig eller andlig brist eller svaghet böra uppfostras avskilda från andra.

I propositionen nr 150 vid 1924 års riksdag med förslag till lag om samhällets barnavård hade, bland annat med hänsyn därtill att det av ekonomiska skäl vore önskvärt att undvika anordnande av nya statsanstalter, framhållits såsom lämpligt att hela den uppfostringsverksamhet, varom här vore fråga, skulle bedrivas av ett antal föreningar och stiftelser i dem tillhöriga eller av dem för ändamålet anordnade anstalter.

Vid anmälan till statsrådsprotokollet den 2 januari 1925 av frågan om anslag för skyddsuppfostran framhöll jag, att de i det föregående omförmälda för vissa grupper av vanartade avsedda skyddshemmens inrättande genom härför väl kvalificerade enskilda organisationers försorg innebure en särdeles lycklig och bland annat även ur ekonomisk synpunkt för staten fördelaktig lösning. Jag redogjorde vidare för fyra inom socialdepartementet uppgjorda särskilda förslag till avtal mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena sidan, samt föreningen till minne av Konung Oscar I och Drottning Josephina, respektive svenska diakoniss-sällskapet, samariterhemmet i Uppsala och Drottning Sophias skyddshem, å andra sidan, angående nämnda institutioners medverkan i berörda uppfostringsarbete. Förslaget till avtal med Oscar-Josephinaföreningen avsåg uppfostran av manliga vanartade till ett antal av omkring 235, eventuellt 260. De tre övriga förslagen gällde uppfostran av kvinnliga vanartade till ett antal av tillhoppa 46.

I sitt utlåtande, nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag fann statsutskottet, som i övrigt tillstyrkte avtalsförslagen, det med styrelsen för samariterhemmet i Uppsala ifrågasatta avtalet icke böra komma till stånd. De kostnader statsverket därigenom skulle påtaga sig syntes nämligen utskottet alltför höga. Enligt utskottets mening borde ytterligare undersökning verkställas huruvida icke behovet av anstaltsplatser kunde fyllas på för statsverket förmånligare villkor.

Vid behandlingen i riksdagen av statsutskottets utlåtande påpekades i båda kamrarna av ledamöter av statsutskottet, hurusom ett förkastande av förslaget till avtal med samariterhemmet hade till följd, att antalet platser i skyddshem för äldre och med svårare vanart behäftade flickor minskades från av Kungl. Maj:t föreslagna 46 till allenast 28. Med understrykande av

betydelsen av att dylika skyddshem komme till stånd i erforderlig omfattning framhölls önskvärdheten av att till fyllande av det erforderliga platsantalet nytt förslag i ämnet, innefattande för staten förmånligare villkor, om möjligt förelades 1926 års riksdag.

Riksdagen biföll statsutskottets hemställan (skrivelse nr 5 A punkten 37).

Såsom förut omförmälts föreligger nu ett nytt förslag till avtal i ämnet med styrelsen för samariterhemmet i Uppsala. Denna styrelse har nämligen i skrivelse till socialdepartementet den 24 oktober 1925 förklarar sig villig att å plats och enligt plan, som av Kungl. Maj:t för ändamålet godkändes, under år 1926 vidtaga åtgärder för upprättandet av ett skyddshem för sådana vanartade flickor, som avses i 43 § 2 mom. i lagen om samhällets barnavård, under förutsättning, att ett statslån av intill 100,000 kronor ställdes till samariterhemmets förfogande mot säkerhet av inteckning i den fastighet, där skyddshemmet vore beläget, samt i övrigt på de villkor, som av styrelsen fixerats i det under år 1924 gjorda erbjudandet.

Nytt förslag till avtal med samariterhemmet i Uppsala.

Vad angår sistnämnda erbjudande torde jag få erinra om följande.

Inom socialdepartementet hade med styrelsen för samariterhemmet uppgjorts ett förslag till avtal, så lydande:

1. Samariterhemmet åtager sig att å plats och enligt plan, som av Kungl. Maj:t för ändamålet godkännes, anordna ett skyddshem och där från och med ingången av år 1926 mottaga högst 18 sådana vanartade flickor, som avses i 43 § 2 mom. i lagen den 6 juni 1924 om samhällets barnavård.

2. För inköp av fastighet för ändamålet, för byggnaders uppförande och inredande samt för inköp av inventarier och alla övriga utgifter för egendomens iståndsättande i fullt ändamålsenligt skick erhåller samariterhemmet ett lån av statsmedel å intill 175,000 kronor mot säkerhet av inteckning i den fastighet, där skyddshemmet är beläget.

3. Staten erlägger för skyddshemmet framdeles till beloppet fixerad årlig hyra, uppgående till det räntebelopp, samariterhemmet har att å statslånet för år erlägga, jämte 2 procent å nedlagda byggnadskostnader såsom ersättning för byggnadernas underhåll och inträdande värdeminskning.

4. Samariterhemmet äger för varje i skyddshemmet intagen eller därifrån villkorligt utskreven elev uppbära den skyddshemsavgift och det statsbidrag, vartill skyddshem i allmänhet äro berättigade.

5. Skulle nämnda skyddshemsavgift och statsbidrag enligt gällande föreskrifter icke uppgå till sammanlagt 1,200 kronor årligen för elev, som uppfostras inom hemmet, erhåller samariterhemmet fyllnad av statsmedel.

6. Därest underhållsdagarnas antal vid skyddshemmet under något år icke uppgått till 6,570 (= 18×365), är samariterhemmet berättigat till ersättning av statsmedel med 1 krona 65 öre (= $\frac{1}{2} \times \frac{1,200}{365}$) för varje dag, varmed det verkliga antalet underhållsdagar understigit 6,570.

7. Denna överenskommelse gäller till den 1 januari 1936, då densamma upphör i händelse uppsägning från någondera sidan skett minst ett år före nämnda dag. Sker ej sådan uppsägning, förblir överenskommelsen gällande i ytterligare 10 år och så vidare på enahanda villkor.

8. Därest avtalet upphör till följd av uppsägning från statens sida utan att nytt avtal rörande användningen av skyddshemmet och det område, där det är uppfört, träffas mellan staten och samariterhemmet, skall, om samariterhemmet så fordrar, nämnda område med alla dit hörande byggnader, in-

ventarier m. m. övertagas av staten mot återställande av den för det i mom. 2 omförmälda statslån utfördade revers jämte därför lämnad säkerhet samt skyldighet för staten att ersätta samariterhemmet för efter skyddshemmets godkännande för sitt ändamål nedlagda förbättringar med belopp, som, därest överenskommelse ej kan träffas, bestämmas i den ordning lagen om skiljemän föreskriver av tre gode män.

Beträffande den i punkt 3 upptagna bestämmelsen om rätt för samariterhemmet till ersättning med »2 procent å nedlagda byggnadskostnader såsom ersättning för byggnadernas underhåll och inträdande värdeminskning» hade statskontoret i avgivet utlåtande över förslaget framhållit, bland annat, att någon ersättning för underhåll av den byggnad, som samariterhemmet skulle ställa till förfogande visserligen borde utgå, men att det undandroge sig statskontorets bedömande huruvida denna ersättning skäligen borde bestämmas till 2 procent å byggnadskostnaderna.

I fråga om punkt 8 i förslaget hade statskontoret anmärkt, dels att, då staten, under angiven förutsättning, övertog skyddshemmet, detta ej borde vara besvärat av någon in-teckning och dels att staten icke borde vara skyldig att ersätta samariterhemmet andra förbättringar än sådana, som vidtagits i samråd med och efter godkännande av skyddshemsinspektören eller annan representant för staten. I övrigt hade avtalet ej givit anledning till erinran från statskontorets sida.

Samariterhemmets styrelse, som beretts tillfälle att taga del av statskontorets utlåtande, hade förklarat sig vidhålla sitt anspråk på hyresersättning i enlighet med punkt 3 i förslaget till avtal under framhållande av att gällande avtal mellan staten och svenska diakoniss-sällskapet rörande uppfostringsanstalten å Viebäck vore grundat på enahanda bestämmelser. Vidkommande statskontorets anmärkningar mot punkt 8 i förslaget hade styrelsen förklarat sig icke hava något att erinra mot att denna punkt formulerades i överenskommelse med vad statskontoret uttalat.

Till förenämnda statsrådsprotokoll den 2 januari 1925 framhöll jag bland annat följande.

Vad anginge de villkor, under vilka förenämnda fyra organisationer åtagit sig fullgörandet av ifrågavarande viktiga och ingalunda lättlösta uppgift, torde mot desamma inga mera väsentliga erinringar kunna med fog göras. Sålunda torde det vara riktigt att i de fall, sådant påfördrats, lån av statsmedel ställdes till vederbörandes förfogande liksom att hyresbelopp, svarande mot eller något överstigande den ränta vederbörande hade att för sina anläggningskostnader erlagga, ävensom viss ersättning för icke belagda platser tillerkändes de ifrågavarande organisationerna.

Vad särskilt anginge den av statskontoret berörda frågan om rätt för samariterhemmet i Uppsala till ersättning med 2 procent å nedlagda byggnadskostnader, finnes en förebild till en dylik bestämmelse i gällande avtal mellan staten och svenska diakoniss-sällskapet rörande uppfostringsanstalten å Viebäck. Såsom framginge av Kungl. Maj:ts proposition nr 161 till 1918 års lagtima riksdag sid. 7 och 1923 års statsverksproposition, andra huvudtiteln sid. 57, tillerkändes sällskapet årlig hyra för det med lån av statsmedel uppförda hemmet Grankulla å Viebäck till belopp, motsvarande den ränta sällskapet hade att erlagga å för anläggningskostnaden upplånta medel och därutöver 2 procent å berörda kostnad, vilket hyresbelopp sedermera av Kungl. Maj:t fixerades till 15,880 kronor. Vid framställande av begäran om dylik hyra framhölls av sällskapet, att berörda 2 procent å anläggningskostnaden i första rummet vore avsedda för täckande av kostnader för reparationer och underhåll av byggnaden. På sätt statskontoret framhållit, syntes

någon ersättning böra tillerkännas samariterhemmet för underhåll av den byggnad, som samariterhemmet skulle ställa till förfogande för ändamålet, och denna ersättning syntes skäligen böra utgå efter samma grund, som, på sätt nyss antytts, tidigare i ett liknande fall kommit till användning, eller med 2 procent å anläggningskostnaden.

Aven de av svenska diakoniss-sällskapet och samariterhemmet i Uppsala uppställda anspråken på rätt till ersättning av statsmedel, för den händelse skyddshemsavgift och statsbidrag enligt gällande föreskrifter icke skulle uppgå till sammanlagt 1,200 kronor för elevs uppfostran inom skyddshem, ansåg jag mig, med avseende å vad till stöd för dessa anspråk anförts, kunna tillstyrka.

Vad anginge övriga av statskontoret gjorda erinringar uttalade jag, att i enlighet med desamma ändringar syntes böra göras i de uppgjorda förslagen till avtal.

Vad angår det nu föreliggande av samariterhemmet den 24 oktober 1925 gjorda erbjudandet har statskontoret i däröver avgivet utlåtande uttalat, att erbjudandet syntes vara för statsverket avsevärt fördelaktigare än samariterhemmets tidigare erbjudande i ämnet. För den händelse det nya erbjudandet skulle anses böra läggas till grund för en överenskommelse med samariterhemmet, borde emellertid däri föreskrivas, att den säkerhet som skulle ställas för statslånet skulle utgöras av in-teckningar med bästa rätt i vederbörande fastighet. Statskontoret.

På förfrågan har samariterhemmets styrelse förklarat sig icke hava något att erinra mot intagande i avtalet av en dylik föreskrift.

Anordnandet av ett tillräckligt antal anstaltsplatser för sådana vanartade flickor, vilka på grund av sin ålder eller vanartens beskaffenhet icke kunna lämpligen uppfostras tillsammans med andra vanartade, utgör en viktig förutsättning för en rationell tillämpning av den nya lagstiftningen om samhälls barnavård. Vid 1925 års riksdag framlade jag förslag om anordnande under medverkan av enskilda organisationer av sådana platser till ett antal av 46, men på grund av att det då föreliggande förslaget till avtal med samariterhemmet i Uppsala av riksdagen icke ansågs vara ur ekonomisk synpunkt för staten fullt tillfredsställande, blev antalet anstaltsplatser för riket i dess helhet reducerat till 28. Enligt gjorda beräkningar är detta antal att anse såsom otillräckligt. På sätt inom riksdagen framhållits är det högst angeläget, att ett ökat platsantal utan dröjsmål kommer till stånd. Olämpligheten av att äldre eller mera svårt vanartade flickor sammanföras med yngre och mindre vanartade sådana behöver här icke betonas, men ett sådant sammanförande torde icke kunna undvikas, därest ej ännu ett skyddshem av ifrågavarande slag anordnas. Departements-
chefen.

Det förslag till avtal med samariterhemmet i Uppsala, som efter förnyade underhandlingar nu föreligger, överensstämmer med det för 1925 års riksdag framlagda utom därutinnan, att det föreslagna statslånet väsentligt reducerats, i det att samariterhemmet efter förnyade undersökningar ansett sig kunna inskränka sin begäran i sådant hänseende till att avse ett belopp av 100,000 kronor. Vid ett platsantal av 18 och med avseende å de särskilda

anordningar, som erfordras vid en anstalt av förevarande slag, torde detta belopp ingalunda kunna anses oskäligt. Då även i övrigt det gjorda erbjudandet lärer få anses vara för staten förmånligt och de föreslagna villkoren överensstämma med de av nästlidna års riksdag godkända, i avtal med andra institutioner förekommande villkor, tillstyrker jag ett avtal i enlighet med de av samariterhemmets styrelse nu godkända grunderna.

I anslutning härtill får jag tillstyrka, att det i avtalet omförmälda statslånet å 100,000 kronor tilldelas samariterhemmet. För detta lån bör givetvis den in-teckningssäkerhet lämnas, som av statskontoret föreslagits och av hemmets styrelse medgivits.

I enlighet med vad vid den preliminära beräkningen av lånet förutsatts lärer lånebeloppet böra i budgeten upptagas såsom reservationsanslag bland utgifter för kapitalökning, att utgå av tillfälliga lånemedel, under rubriken låneunderstöd.

Den höjning av anslaget till skyddsuppfostran, som betingas av ett ingående av förevarande avtal, ämnar jag behandla här nedan.

Jag övergår härefter till en närmare granskning av förslaget till avtal med Stockholms stadsmision.

Såsom jag i det föregående berört skola enligt 43 § 3 mom. i lagen om samhällets barnavård vissa kroppsligt sjuka och psykiskt abnorma vanartade, där så kan ske, erhålla skyddshemsvård avskilda från andra vanartade. Detta gäller vanartade barn, som på grund av kropps- eller sinnessjukdom, vanförhet eller annan kroppslig eller andlig brist eller svaghet icke lämpligen kunna uppfostras i skyddshem, som avses i 1 eller 2 mom. av 43 §, och åt vilka ej heller vård kan beredas å sådan sjukvårdsanstalt som i 36 § sägs.

Vid min redogörelse till statsrådsprotokollet den 2 januari 1925 rörande anordnandet av särskilda skyddshem för vissa grupper av vanartade påpekade jag, att den då föreslagna lösningen i ett hänseende var ofullständig. Under det att behovet av skyddshemsvård för kroppsligt sjuka och psykiskt undermåliga gossar komme att på lämpligt sätt tillgodoses genom vidtagande av då ifrågasatta anordningar, hade det icke varit möjligt att vinna en lösning av frågan om beredande av uppfostran åt vanartade flickor av motsvarande kategorier. De enskilda föreningar, med vilka underhandlingar härom förts, hade av olika anledningar förklarat sig bestämt förhindrade att göra ett åtagande i berörda hänseende. Under den första tiden av den nya lagens tillämpning syntes det därför bliva nödvändigt att för kroppsligt sjuka och psykiskt abnorma vanartade flickor i de fall, då sådant vore erforderligt, anlita de utvägar, som hittills i vissa fall stått till buds, nämligen i första hand sjukvårds- och abnormanstalter, i den mån dessa anstalter kunde mottaga barn av ifrågavarande kategorier. Försöken att vinna en lösning av denna fråga genom enskild förenings åtagande borde dock fullföljas. Om emellertid dessa försök även i fortsättningen visade sig resultatlösa, torde det bliva nödvändigt att staten för ändamålet anordnade en mindre anstalt. Det behöfliga antalet anstaltsplatser hade tidigare beräknats till ett tjugotal.

Såsom förut berörts har det efter förnyade undersökningar och underhandlingar nu lyckats att åvägbringa ett preliminärt avtal om ett dylikt åtagande med en härför lämpad enskild organisation.

Med skrivelse den 3 november 1925 har nämligen styrelsen för Stockholms stadsmission till mig inkommit med förslag till avtal mellan staten och stadsmissionen rörande anordnande av ett skyddshem för kroppsligt sjuka och psykiskt abnorma vanartade flickor. Förslaget är av följande lydelse:

Stockholms
stadsmission.

1. Stadsmissionen åtager sig att å plats och enligt plan, som av Kungl. Maj:t för ändamålet godkännes, anordna ett skyddshem att öppnas under loppet av 1927 och där mottaga högst 25 sådana vanartade flickor, som avses i 43 § 3 mom. i lagen den 6 juni 1924 om samhällets barnavård.

2. För inköp av fastighet för ändamålet, för byggnaders uppförande och inredande samt för inköp av inventarier och alla övriga utgifter för egendomens iståndsättande i fullt ändamålsenligt skick erhåller stadsmissionen ett lån av statsmedel å 150,000 kronor mot säkerhet av in-teckning i den fastighet, å vilken skyddshemmet är beläget. Av dessa avse 110,000 kronor uppförandet av erforderliga byggnader för hemmet, 10,000 kronor inköp av inventarier samt 30,000 kronor fastighet med åbyggnader och inventarier.

3. Staten erlägger för skyddshemmet en årlig hyra, uppgående till det räntebelopp, stadsmissionen har att å statslånet för år erlagga, jämte 2 % å nedlagda byggnadskostnader såsom ersättning för byggnadernas underhåll m. m.

4. Stadsmissionen erhåller för varje i skyddshemmet intagen elev den skyddshemsavgift och det statsbidrag, vartill skyddshem i allmänhet äro berättigade, jämte en tilläggsavgift av 10 % med hänsyn till elevernas större sjuklighet och behov av läkare och annan vård. Samma beräkningsgrund tillämpas för från hemmet villkorligt utskrivna elever.

5. Skulle nämnda skyddshemsavgift och statsbidrag icke uppgå till sammanlagt 1,200 kronor årligen för elev vid hemmet, erhåller stadsmissionen fyllnad av statsmedel, varvid den ovan nämnda tilläggsavgiften skall räknas i procent av dessa 1,200 kronor och alltså utgöra lägst 120 kronor per år.

6. Därest underhållsdagarnas antal vid hemmet under något år icke uppgått till 9,125 ($= 25 \times 365$), är stadsmissionen berättigad till ersättning av statsmedel med 1 krona 80 öre ($= \frac{1}{2} \times \frac{1,320}{365}$) för varje dag, varmed det verkliga antalet underhållsdagar understigit 9,125.

7. Denna överenskommelse gäller tills vidare och intill två år efter skedd uppsägning.

8. Därest detta avtal upphör utan att nytt avtal rörande skyddshems-elevens mottagande träffas mellan staten och stadsmissionen, skall, om stadsmissionen så fordrar, det område på vilket hemmet är uppfört, med alla dit hörande byggnader, inventarier m. m. övertagas av staten mot återställande av den för det i mom. 2 omförmälda statslånet utfärdade reversen jämte därför lämnad säkerhet med skyldighet för staten att ersätta stadsmissionen för efter skyddshemmets godkännande för sitt ändamål nedlagda förbättringar med belopp, som, därest överenskommelse ej kan träffas, bestämmes i den ordning lagen om skiljemän föreskriver av tre gode män.

Vid förslaget hava fogats ritningar samt en arbets- och materialbeskrivning till det ifrågasatta skyddshemmet.

Till motivering av vissa delar av förslaget har av stadsmissionens styrelse framhållits bland annat följande:

En undersökning hade företagits rörande beskaftenheten av det elevmaterial, för vilket skyddshemmet enligt 43 § 3 mom. i lagen om samhällets barnavård skulle vara avsett. Därvid hade utrönts, att eleverna till stor del komme att utgöras av med osedliga böjelser behäftade samt på grund av sinnesdefekter särskilt svåruppfostrade flickor. Epileptiska, tuberkulösa och vanföra torde komma närmast i antal. Dessutom finge man räkna med en eller annan veneriskt smittad.

Då på grund härav vården och uppfostringsarbetet måste bliva ytterst krävande, erfordrades såväl särskilt för ändamålet anordnade lämpliga lokaler som ock en jämförelsevis stor medarbetarstab. Med de bifogade ritningarna, som icke vore att betrakta såsom definitiva, åsyftades att giva uttryck åt stadsmissionens uppfattning beträffande lokalbehovet. I fråga om personal räknade man med 1 föreståndarinna, 1 lärarinna, 2 vårdarinnor, 1 kökslärarinna (kokerska) samt 2 biträden.

Angående förläggningssort för skyddshemmet kunde icke för närvarande framläggas något definitivt förslag. Då emellertid eleverna, i den mån de förmådde, borde sysselsättas med lantbruks- och trädgårdsarbete, krävdes inköp av en mindre lantegendom med åbyggnader, vilket beräknades draga en kostnad av 30,000 kronor. För anskaffandet av inventarier krävdes 10,000 kronor.

Beträffande byggnadskostnaderna för skyddshemmet har uppgivits, att de »efter stockholmspriser» beräknats till ungefär 110,000 kronor men att dessa kostnader vid skyddshemmets förläggning till landsbygden syntes kunna något reduceras.

Statskontoret.

Över ifrågasatt avtalsförslag har statskontoret avgivit infordrat utlåtande.

Däri har statskontoret först påpekat, att förslaget är upprättat i huvudsaklig överensstämmelse med de av 1925 års riksdag godkända och av Kungl. Maj:t genom särskilda beslut den 12 juni 1925 fastställda överenskommelser med vissa andra enskilda organisationer angående inrättande av likartade anstalter, vadan i princip mot förslaget icke torde vara något att erinra.

I fråga om det begärda lånet av statsmedel har statskontoret anfört följande:

Av det ifrågasatta lånebeloppet, 150,000 kronor, avses 30,000 kronor för inköp av en mindre lantegendom med åbyggnader, 110,000 kronor för uppförande av erforderliga byggnader för hemmet samt 10,000 kronor för inköp av inventarier. Huruvida så avsevärda belopp må anses erforderliga för dessa ändamål undandraget sig i väsentlig mån statskontorets bedömning, särskilt med hänsyn därtill att några kostnadsberäkningar icke bifogats framställningen. Beträffande skyddshemsbyggnaden har emellertid uppgivits, att kostnaderna för uppförandet av denna byggnad beräknats »efter stockholmspriser». Då byggnaden skall uppföras å den till inköp föreslagna lantegendomen, torde en ej oväsentlig nedsättning av byggnadskostnaderna kunna ske och lånebeloppet i motsvarande mån nedsättas.

Vidare har statskontoret påfordrat föreskrift, att den säkerhet, som skall ställas för statslånet, skall utgöras av inteckningar med bästa rätt i skyddshemmets fastighet.

Vidkommande den i punkt 4 i avtalsförslaget omförmälda tilläggsavgiften har statskontoret anmärkt att, då densamma icke torde kunna utgå jämlikt kungörelsen den 8 maj 1925 om statsbidrag till vissa kostnader enligt lagen om samhällets barnavård, riksdagens särskilda medgivande syntes erforderligt för att dylik avgift skulle kunna få utbetalas från förslagsanslaget för skydds-uppfostran.

I avseende å punkt 6 har statskontoret erinrat, att en liknande bestämelse återfinnes i den av Kungl. Maj:t den 12 juni 1925 fastställda överenskommelsen med Drottning Sophias skyddshem, därvid dock berörda ersättning beräknats efter 1 krona 65 öre för varje dag.

Slutligen har statskontoret ansett, att beträffande den ersättning, som staten enligt punkten 8 hade att erlægga därest skyddshemmet övertoges av statsverket, borde stadgas, att staten icke skulle vara skyldig att ersätta andra förbättringar än sådana, som vidtagits i samråd med och efter godkännande av skyddshemsinspektören eller annan representant för staten.

Stockholms stadsmission, som beretts tillfälle att yttra sig över statskontorets anmärkningar mot avtalsförslaget, har efter det genom sakkunnig person förnyade beräkningar rörande byggnadskostnaderna ägt rum, med åberopande av ett utav denne upprättat kostnadsförslag, förklarat sig villig nedsätta sitt anspråk på statslån med 5,000 kronor till 145,000 kronor ävensom icke hava något att erinra mot de av statskontoret föreslagna bestämmelserna angående den säkerhet som skulle ställas för lånet och den ersättning, som staten jämlikt punkt 8 i förslaget eventuellt hade att erlægga till stadsmissionen, därest skyddshemmet komme att övertagas av statsverket. Stadsmissionen har vidare på given anledning förklarat sig medgiva, att skyldigheten att inlösa skyddshemmet skulle inträda under förutsättning, att avtalet upphörde till följd av uppsägning från statens sida utan att nytt avtal träffades mellan staten och stadsmissionen rörande användningen av skyddshemmet och det område, där det vore uppfört, samt på villkor att fastigheten icke besvärades av annan inteckning än sådan, som lämnats till säkerhet för statslånet.

Stockholms
stadsmission.

Därjämte har stadsmissionen, då punkten 5 i avtalsförslaget syntes tarva ett förtydligande, förklarat sig godkänna, att punkten erhöle följande lydelse:

»Skulle nämnda skyddshemsavgift och statsbidrag icke enligt gällande föreskrifter uppgå till 1,200 kronor årligen för elev, som uppfostras inom hemmet, erhåller stadsmissionen fyllnad av statsmedel. För sådant fall skall den tilläggsavgift, stadsmissionen enligt punkt 4 äger uppbära, utgå med 120 kronor.»

Såsom av det föregående framgår har behovet av skyddshemsvård för kroppsligt sjuka och psykiskt undermåliga flickor hittills icke kunnat tillgodoses, i det med åtskilliga föreningar härom förda underhandlingar icke lett till åsyftat resultat. En av anledningarna härtill torde säkerligen vara, att uppfostran av denna kategori av vanartade helt naturligt är förenad med betydande svårigheter, varför vederbörande ryggat tillbaka inför uppgiften i fråga. Genom det av stadsmissionen nu gjorda erbjudandet synes emellertid

Departements-
chefen.

frågan om åstadkommande av dylik skyddshemsvård kunna finna en fullt antaglig lösning. Såsom statskontoret framhållit står detta erbjudande i väsentlig överensstämmelse med de liknande avtal, vilka godkäfts av 1925 års riksdag.

Vad först angår det begärda statslånets belopp, kan detsamma, efter den av stadsmissionen medgivna nedsättningen till 145,000 kronor och med fästat avseende dels å det till 25 uppgående platsantalet dels å den ifrågasatta anstaltens dubbla egenskap av såväl vårdanstalt för kroppsligt sjuka och psykiskt abnorma som av skyddshem för vanartade med därav föranledda särskilda anordningar, enligt min uppfattning icke anses vara oskäligt högt.

Den särskilda tilläggsavgiften av 10 % å de i allmänhet till skyddshem från staten och kommunen utgående avgifterna är betingad av skyddshemmets nyssnämnda mycket komplicerade uppgift, som nödvändiggör speciella anordningar för ett flertal olika delvis särdeles svårskötta kategorier av vanartade och synes mig med hänsyn härtill motiverad. Den ifrågavarande tilläggsavgiften torde böra i likhet med statens övriga bidrag för ifrågavarande ändamål utbetalas från det för skyddsuppfostran anvisade förslagsanslaget.

Den i punkt 6 föreslagna bestämmelsen om ersättning för icke belagda platser överensstämmer i princip med motsvarande stadganden i de av 1925 års riksdag godkända avtalen med svenska diakonissällskapet och Drottning Sophias skyddshem. Att i nu föreliggande avtal ersättningen bestämts till 1 krona 80 öre i stället för, såsom i nyssnämnda avtal skett, till 1 krona 65 öre för varje dag, varmed det verkliga antalet underhållsdagar understiger 9,125 (d. v. s. platsantalet multiplicerat med 365), sammanhänger med att enligt nu ifrågavarande avtal till eljest utgående avgifter, tillhopa högst 1,200 kronor, skall, såsom jag förordat, läggas en tilläggsavgift av 10 %. Mot bestämmelsen i fråga synes mig intet vara att erinra.

Icke heller mot bestämmelserna i övrigt, sådana de föreligga efter de av stadsmissionen gjorda medgivanden, finner jag skäl till anmärkning.

Såsom en sammanfattning tillåter jag mig att framhålla, att med hänsyn till beskaffenheten av det elevmaterial, som här avses, och de stora fordringar i avseende å vården och uppfostringsarbetet ävensom å de särskilda anordningar, som måste ställas på ett skyddshem av här ifrågavarande slag, det för närvarande icke lär vara möjligt att bereda skyddshemsvård åt dessa flickor på för staten fördelaktigare villkor än dem, som innefattas i förevarande erbjudande. Att ett anordnande av en statsanstalt för ändamålet i fråga skulle ställa sig för staten ur ekonomisk synpunkt ofördelaktigare, därom lär icke kunna råda något tvivel.

På grund av det anförda tillstyrker jag, att det ifrågavarande förslaget till avtal med Stockholms stadsmission godkännes. I anslutning härtill lär i budgeten för perioden 1926—1927 bland utgifter för kapitalökning, att utgå av tillfälliga lånemedel, under rubriken låneunderstöd böra såsom reserva-

tionsanslag upptagas ett belopp av 145,000 kronor. För lånet bör givetvis lämnas den inteckningssäkerhet, som av statskontoret föreslagits och av Stockholms stadsmision medgivits.

Jag har förut framhållit, att det av 1925 års riksdag anvisade förslagsanslaget till skyddsuppfostran å 180,000 kronor var avsett allenast för första halvåret 1926 men att anslag för ifrågasvarande ändamål från och med nästa budgetperiod borde beräknas för helt budgetår.

Under förutsättning att de här ovan ifrågasatta avtalen med samariterhemmet i Uppsala och Stockholms stadsmision godkännas, komma för barn, överlämnade till de två skyddshem vilka enligt nämnda avtal skola komma till stånd, att utgå statsbidrag från omförmälda anslag enligt de i kungörelsen den 8 maj 1925 om statsbidrag till vissa kostnader enligt lagen om samhällets barnavård m. m. stadgade grunder. Jämväl de utgifter för hyror, fyllnad av statsmedel, tilläggsavgifter och ersättningar för icke belagda platser, vilka enligt berörda avtal skola bestridas av statsmedel, böra på sätt som i motsvarande fall sker enligt de av 1925 års riksdag godkända avtalen, utgå från nämnda anslag. Med hänsyn härtill torde i enlighet med vad som antyddes vid den preliminära beräkningen för nästa budgetår av anslaget, utöver en fördubbling till 360,000 kronor av det nuvarande för halvt år avsedda anslaget å 180,000 kronor, en ytterligare ökning av det samma av nyss angivna anledningar böra äga rum med 40,000 kronor.

Härefter torde jag till behandling få upptaga frågan om statligt understöd till föreningen till minne av Konung Oscar I och Drottning Josephina för upprätthållande av verksamheten vid åkerbrukskolonien Hall.

Jag torde härvid till en början få redogöra för föreningens och den av densamma drivna uppfostringsanstaltens ändamål, tidigare beviljade särskilda statsunderstöd, årliga statsbidrag m. m.

Föreningen till minne av Konung Oscar I och Drottning Josephina stiftades år 1873. Enligt de av föreningen år 1874 antagna stadgarna, vilka senast år 1911 undergått ändringar, har föreningen till syftemål att till vård å föreningens uppfostringsanstalt emottaga minderåriga, vilka begått brottsliga handlingar eller ådagalagt grövre vanart. Därjämte har föreningen till ändamål att under vissa angivna förutsättningar bispringa frigivna fångar. Föreningens angelägenheter ombesörjas av en styrelse, bestående av fem personer, av vilka Konungen utser två och föreningen bland sina ledamöter väljer tre. Dessa senare väljas för en tid av fyra år, och föreningen utser för lika lång tid två suppleanter. Föreningens räkenskaper skola granskas av två av föreningen valda revisorer, för vilka jämväl två suppleanter utses. Föreningens förbättringsanstalter skola förvaltas i enlighet med särskilt av Konungen fastställt reglemente.

Såsom främsta uppgift för sin verksamhet satte föreningen redan från början uppfostrandet av vanartad ungdom i en härför lämplig anstalt. Sedan för

Statligt understöd till Oscar-Josephina-föreningens verksamhet vid Hall. Föreningens och anstaltens ändamål, tidigare beviljade statsunderstöd m. m.

detta ändamål egendomen Hall i närheten av Södertälje inköpts, öppnades därstädes föreningens anstalt åkerbrukskolonien Hall år 1876.

Den 24 oktober 1879 fastställde Kungl. Maj:t första gången reglemente för denna anstalt. Nu gällande reglemente är av Kungl. Maj:t utfärdat den 8 oktober 1915.

Enligt detta reglemente har kolonien till ändamål att till vård emottaga gossar mellan 10 och 15 års ålder, vilka begått brottsliga handlingar eller ådagalagt grövre vanart, samt att uppfostra dem till gudsfruktan och arbetsduglighet (§ 1). Högsta ledningen av kolonien tillkommer fortfarande föreningens till minne av Konung Oscar I och Drottning Josephina styrelse (§ 2). Elevs vistande vid kolonien kan där sådant för hans uppfostran av styrelsen prövas nödigt utsträckas till dess han uppnått 18 års ålder (§ 4). Åt samtliga elever skall meddelas skolundervisning, vilken till kunskapsämnena och omfång bör motsvara vad för folkskolan är föreskrivet (§ 6). För att bilda eleverna till dugliga arbetare, vilket utgör ett av huvudändamålen med deras vistande vid kolonien, skola de allt efter anlag och förmåga användas vid de med egendomens skötsel förenade göromål samt tillika inövas uti enklare hantverk och slöjder (§ 7).

I samband härmed får jag meddela, att Oscar-Josephina-föreningen till Kungl. Maj:t ingivit ett förslag till nytt reglemente för anstalten, vilket innefattar en revision av de nuvarande bestämmelserna med hänsyn till dels stadgandena i den från och med 1926 års ingång gällande lagen om samhällets barnavård och dels de vidgade uppgifter som anstalten iklätt sig genom förut berörda avtal med staten beträffande vissa grupper av vanartade. Till ifrågavarande reglementsförslag, vilket ännu icke varit föremål för närmare prövning av Kungl. Maj:t, får jag anledning att återkomma i det följande.

Vad angår tidigare av staten lämnat understöd till åkerbrukskolonien Hall har detta meddelats på olika sätt.

Redan vid anstaltens igångsättande anvisade Kungl. Maj:t år 1875 till densamma medel för särskilda ändamål. Sedan kolonien öppnats och någon tid varit i gång, yppade sig behov av särskilt statsunderstöd för dess drivande. För varje barn uppbar kolonien visserligen från kommun till vilken barnet hörde eller från enskild som för detsamma drog försorg 150 kronor årligen under minst 3 år, vilket belopp för Stockholms stad var höjt till 200 kronor. Men koloniens inkomster visade sig dock otillräckliga. Kungl. Maj:t vidtog då en åtgärd, för vilken riksdagens år 1879 församlade revisorer uttalat sig. Genom beslut den 31 december 1879 medgav nämligen Kungl. Maj:t att från fängvårdsanstaltens besparingskassa till ifrågavarande anstalt finge för år 1880 utgå ett bidrag, beräknat efter 50 öre för dag för varje barn till ett antal av högst 150, som på grund av domstols beslut eller på polis- eller kommunalmyndighets anmälan vore därstädes intaget till vård och uppfostran. Sådant bidrag har sedermera enligt upprepade medgivanden av Kungl. Maj:t utgått även för åren 1881—1910, under åren från och med 1903 dock endast för barn som före sistnämnda år intagits å anstalten.

Ytterligare statsunderstöd visade sig emellertid vara behöfligt. Förutnämnda förening hade på inköp och bebyggande av egendomen Hall nedlagt hela sitt kapital, förvärvat huvudsakligen genom donationer och insamlingar. För ytterligare komplettering av byggnader och inventarier ävensom till täckande av brist, uppkommen därigenom att koloniens utgifter arligen överstigit inkomsterna, hade föreningen åsamkat sig en skuld, som vid 1882 års slut uppgick till omkring 130,000 kronor. Med anledning härav beviljade riksdagen på särskilda framställningar av Kungl. Majt för vart och ett av åren 1884—1891 till understödjande av åkerbrukskolonien Hall ett belopp av 15,000 kronor. Dessutom erhöll föreningen enligt Kungl. Maj:ts beslut den 25 juli 1884 från fångvårdsanstaltens besparingskassor ett särskilt bidrag av 40,000 kronor till uppförande av då behöfliga byggnader för kolonien.

Från och med år 1903 fick ifrågakvarande anstalt en bestämdare ställning och inordnades bland de inrättningar, som under namn av skyddshem avsågos i den av 1902 års riksdag antagna, av Kungl. Maj:t den 13 juni 1902 (nr 67) utfärdade lagen angående uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn, vilken trädde i kraft den 1 januari 1903 och gällde till den 1 januari 1926, då lagen om samhällets barnavård trädde i tillämpning. Till upplysning om anstaltens ställning såsom skyddshem torde en del bestämmelser i förstnämnda lag böra bringas i erinran.

Lagen avsåg beredande av ändamålsenlig uppfostran åt barn under femton år — i visst fall även barn, som fyllt femton, men ej sexton år — vilka på grund av föräldrars eller målsmäns lastbarhet, vårdslöshet eller oförmåga att ägna barnen nödig tillsyn vore i sedligt avseende så försummade, att särskilda åtgärder ansåges vara erforderliga för att förekomma deras vanartande, eller vore så vanartade, att hemmets och skolans uppfostringsmedel befunnos otillräckliga för deras tillrättaförande (1 § 1 mom.; 12 § 1 mom.). Skulle vanartat barn skiljas från hemmet, hade en barnavårdsnämnd — en sådan skulle finnas i varje skoldistrikt (2 §) — att ombesörja, att barnet, så snart utväg därtill funnes, blev intaget i ett för vanartade barn avsett *skyddshem*, vartill även vore att räkna *annan av Konungen erkänd uppfostringsanstalt för vanartade minderåriga* (12 § 1 mom.).

Landsting och stad, som ej deltagar i landsting, skulle var för sitt område ansvara för kostnaden för uppfostran i skyddshem av barn, som på föranstaltande av barnavårdsnämnd inom området bleve överlämnat till skyddshem. Till betäckande av den kostnad, landsting eller stadsfullmäktige i sådant hänseende fått vidkännas, var barnavårdsnämnden skyldig att för en tid av högst fem år till landstinget eller stadsfullmäktige erlægga bidrag med ett belopp av 150 kronor för år räknat eller det lägre belopp, som kunde vara tillräckligt för hela den årliga kostnadens betäckande; och skulle med viss inskränkning vederbörande fattigvårdssamhälle ersätta barnavårdsnämnden med ett årligt belopp av 100 kronor eller det mindre belopp, nämnden måst utgiva (23 § 2 mom.).

1902 års riksdag medgav, att till styrelse för skyddshem till bestridande av kostnaderna för varje på grund av lagen angående uppfostran åt vanartade och i sedligt avseende försummade barn i skyddshemmet intaget barns vård finge utgå ett årligt statsbidrag av 100 kronor för den tid skyddslingen vårdades i skyddshemmet.

I överensstämmelse med riksdagens ovannämnda beslut utfärdade Kungl. Maj:t den 13 juni 1902 kungörelse angående statsbidrag till uppfostringsanstalter för vanartade och i sedligt avseende försummade barn (nr 67 s. 20).

Från och med år 1903 uppbar åkerbrukskolonien Hall i egenskap av skyddshem statsbidrag enligt sistnämnda kungörelse. Detta statsbidrag blev från och med år 1919 höjt från 100 kronor till 200 kronor (kungörelse den 19 juni 1919, nr 389).

Sedan föreningen med utgången av räkenskapsåret 1 juli 1893—30 juni 1894 blivit skuldfri, lyckades man någorlunda hålla jämvikt mellan disponibla bidrag och inkomster å ena sidan samt ofrånkomliga utgifter å den andra, till dess kristiden började göra sig gällande.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 15 september 1916 fann sig emellertid Oscar-Josephina-föreningen nödsakad att göra framställning om proposition till riksdagen angående förhöjt statsbidrag. Styrelsen ifrågasatte därvid en ökning av detta bidrag i vad det anginge å åkerbrukskolonien Hall intaget barn med 100 kronor över det författningsenliga statsbidraget för i skyddshem intaget barn — 100 kronor — eller alltså till 200 kronor. I motiveringen för denna framställning framhölls bland annat, att bidragen till kolonien alltjämt visat sig vara otillräckliga, vilket tid efter annan nödgat föreningens styrelse att för tackande av årsutgifter anlita till fonder avsatta donationsmedel, senast år 1915 då för sådant ändamål använts 15,000 kronor. Av till föreningen donerade medel, oberäknat en donationsfond till uppmuntran åt eleverna vid Hall, återstode odisponerade endast 61,000 kronor och räntan å dessa medel uppginge icke fullt till det belopp, som åtginge till bestridande av från en donation utgående livränta och av föreningen beviljade pensioner.

Vid ärendets föredragning i statsrådet den 23 april 1917 (se proposition nr 269 år 1917) anförde dåvarande chefen för ecklesiastikdepartementet bland annat att, då andra tänkbara inkomstkällor för kolonien redan syntes hava blivit i så hög grad som möjligt anlidade, någon annan utväg för bekommande av erforderligt understöd icke torde vara tillfinnandes än att staten trädde hjälpsamt emellan. Den form för statsunderstödet utgående som ifrågasatts kunde departementschefen emellertid icke förorda. Det vore icke lämpligt att för ett enda skyddshem, låt vara av den säregna beskaffenhet som åkerbrukskolonien Hall, i berörda avseende göra undantag från de bestämmelser som meddelats för skyddshem i allmänhet. Det vore framför allt på grund av den inträffade dyrtiden denna uppfostringsanstalt likasom andra råkat i trångmål. Den hjälp som skulle beredas anstalten borde enligt departementschefens mening erhålla formen av ett tillfälligt understöd. Oscar-Josephina-föreningens styrelse hade i ansökningen meddelat, att den tid efter annan, senast år 1915, nödgats till tackande av årsutgifter anlita till fonder avsatta donationsmedel men att sagda fonder icke vidare lämnade tillgång till förskjutande av medel för anstaltens drivande. Följden härav hade blivit, att brist uppstått i koloniens räkenskaper. För år 1916 uppginge denna brist, enligt från föreståndaren införskaffat utdrag av årsräkenskapen för kolonien, till 15,014 kronor

42 öre och efter vad samme föreståndare meddelat kunde det icke förväntas, att koloniens ställning utan ökat understöd skulle bliva bättre under år 1917. Under dessa omständigheter och med hänsyn till koloniens behov av skyndsamt ekonomisk hjälp syntes det departementschefen riktigast, att anslag äskades hos riksdagen till täckande av den under år 1916 uppkomna bristen. Detta anslag borde lämpligen sättas till 15,000 kronor, att utgå såsom förslagsanslag, högst, på extra stat för år 1918 med rätt för Kungl. Maj:t att redan under år 1917 låta av tillgängliga medel förskottsvis utanordna beloppet.

Riksdagen beviljade anslaget i den av departementschefen föreslagna formen. Vid anmälan av sitt beslut härom (skrivelse nr 8 punkt 210) framhöll riksdagen, att riksdagen icke kunnat undgå att hysa betänkligheter mot att giva ifrågavarande anstalt, vilken förvaltades av Oscar-Josephina-föreningen, ett så avsevärt statsunderstöd, detta på grund av den befarade följderna, att ett bifall kunde föranleda liknande anspråk från andra skyddshem. Åkerbrukskolonien Halls särställning såsom en anstalt för grövre vanartade, som icke kunde hänvisas till övriga skyddshem, hade dock föranlett riksdagen att ej låta nämnda betänkligheter vara avgörande. Riksdagen hade därför beviljat det begärda anslaget, men ville framhålla, att den hjälp som därigenom beredd anstalten måste betraktas såsom en tillfällig nödhjälpsmedel, vilken ej för framtiden finge verka prejudicerande.

År 1920 återkom Oscar-Josephina-föreningen med begäran om särskilt statsunderstöd. I skrivelse den 5 mars 1920 hemställde sålunda föreningen, att Kungl. Maj:t måtte bereda föreningen dels till täckande av brist för år 1919 ett anslag av 35,000 kronor, dels ock till täckande av beräknad brist för år 1920 ett anslag av 48,000 kronor.

I skrivelse den 16 juli 1920 ändrade därefter föreningen sin nyssnämnda framställning om statsunderstöd till att avse anslag till Åkerbrukskolonien dels för år 1921 å 151,000 kronor till gäldande av 1919 års brist med 31,500 kronor och till bestridande av kostnader för kolonien med 60,000 kronor för vartdera av åren 1920 och 1921 samt dels för år 1922 å enahanda belopp 60,000 kronor, sistnämnda belopp under förutsättning att anstalten icke dessförinnan bleve övertagen av statsverket, varom särskild framställning till Kungl. Maj:t gjorts förenämnda den 5 mars 1920.

I skrivelse den 4 december 1920 förklarade föreningen sig därefter frångå yrkandet om extra statsbidrag för åren 1920—1922 och sålunda endast hemställa om anslag till täckande av 1919 års brist å 31,500 kronor. Anledningen härtill var närmast den att en av föreningen framställd begäran till landsting och städer, som ej deltaga i landsting, att höja vårdavgiften för elev och år från 350 kronor till 950 kronor beviljats från och med år 1921 av samtliga landsting och städer och beträffande år 1920 av samtliga städer och alla landsting utom ett.

Vid ärendets föredragning i statsrådet den 18 mars 1921 anförde dåvarande chefen för ecklesiastikdepartementet efter framhållande av vissa i

ärendet framlagda uppgifter beträffande anstaltens ekonomiska ställning att något överskott till täckande av den brist, som uppkommit under år 1919 och som konstaterats uppgå till 31,500 kronor, icke vore att förvänta. Med hänsyn härtill och då statens hjälp i förevarande avseende torde vara så mycket mera motiverad som åkerbrukskolonien Hall för uppfostran mottog de mest vanartade gossar från hela riket och anstaltens verksamhet sålunda vore av stor betydelse för det allmänna, ansåge departementschefen, att framställning borde göras till riksdagen om beviljande på tilläggsstat för år 1921 av ett förslagsanslag, högst, 31,500 kronor till täckande av under år 1919 uppkommen brist i räkenskaperna för åkerbrukskolonien Hall.

Mot den av Kungl. Maj:t i anslutning härtill avlåtna propositionen (nr 289) fann riksdagen ej anledning till erinran (skrivelse nr 8 B, punkt 75).

Såsom förut antytts gjorde föreningen i särskild skrivelse den 5 mars 1920 även framställning med erbjudande åt staten att övertaga åkerbrukskolonien och egendomen Hall. Såsom skäl härför framhöll föreningen bland annat de föreliggande ekonomiska svårigheterna och de därmed förenade farhågorna för att om staten icke skulle vilja ingripa till upprätthållande av verksamheten å Hall föreningen kunde bli nödgad att inom en kort tid nedlägga densamma, något som icke blott för föreningen måste kännas synnerligen beklagligt, utan även enligt styrelsens uppfattning vore till skada för det allmänna.

Vid anmälan den 7 januari 1921 av anslagsbehoven under riksstatens åttonde huvudtitel föreslog Kungl. Maj:t på hemställan av dåvarande chefen för ecklesiastikdepartementet riksdagen att i avbidan på proposition i ämnet för inköp av egendomen Hall med därvarande uppfostringsanstalt på extra stat för år 1922 beräkna ett förslagsanslag, högst, 1,000,000 kronor, att utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel.

Sedan det visat sig, att den ytterligare beredning av förenämnda ärende som befunnits erforderlig icke kunde bli slutförd före den ordinarie propositionstidens utgång, gav Kungl. Maj:t i skrivelse den 11 mars 1921 (nr 207) riksdagen tillkänna, att proposition i ärendet icke komme att avgivas till pågående riksdag.

Frågan om statsinköp blev därefter tillsvidare undanskjuten. Visserligen föreslog fattigvårdslagstiftningskommittén i sitt den 19 april 1921 avgivna betänkande angående den offentliga barnvården att staten själv skulle anordna eller åtminstone helt ansvara för driftkostnaderna vid anstalter för de grupper av vanartade, som enligt lagförslaget borde uppfostras avskilda från andra vanartade i särskilda skyddshem och kommittén ifrågasatte i samband härmed statsförvärv av åkerbrukskolonien Hall enligt av föreningen gjort erbjudande. I propositionen nr 150 till 1924 års riksdag framlades emellertid, såsom tidigare här antytts, en i viss mån ny plan till lösning av nyssnämnda spørsmål, i det att anordnandet av nya statsanstalter ansågs böra undvikas och i stället hela den uppfostringsverksamhet varom här vore fråga anförtros åt ett antal föreningar och stiftelser i av dem redan

tillhöriga eller för ändamålet anordnade anstalter. Denna plan, som vann riksdagens godkännande, har sedermera fullföljts genom slutande av överenskommelser mellan staten samt dylika föreningar och stiftelser i nämnda syfte.

Förslaget till överenskommelse med Oscar-Josephina-föreningen avsåg såsom förut nämnts omhändertagande av manliga vanartade till ett antal av omkring 235, eventuellt 260. Sedan förslaget i huvudsak vunnit godkännande av 1925 års riksdag blev den definitiva överenskommelsen sluten den 12 juni 1925.

Denna överenskommelse är av följande lydelse:

1. Föreningen åtager sig att från ingången av år 1926 å sitt skyddshem åkerbrukskolonien Hall för skyddsuppfostran mottaga

a) till det antal, som koloniens nuvarande byggnader medgiva, dels vanartade gossar under 15 år, vilka på grund av vanartens beskaffenhet anses böra intagas i skyddshem eller skyddshemsavdelning, som avses i 43 § 2 mom. i lagen om samhällets barnavård, dels ock sådana vanartade, som på grund av kroppslig sjukdom eller psykisk undermålighet anses böra intagas i skyddshem eller skyddshemsavdelning, varom förmäles i 43 § 3 mom. samma lag, samt

b) intill 50 vanartade över 15 år, vilka anses böra intagas i skyddshem eller skyddshemsavdelning, som avses i 43 § 2 mom. nämnda lag.

2. a) För elever av sistnämnda kategori uppför föreningen i enlighet med av Kungl. Maj:t godkänd plan nödiga byggnader å ett till jordbrukskolonien hörande jordområde vid Långängen, som avfattats å två av distriktslantmätaren O. A. Lindén år 1925 upprättade kartor och innehåller 3 hektar 54 ar 10 kvadratmeter.

b) För uppförande av nämnda byggnader beviljar Kungl. Maj:t föreningen ett lån av statsmedel å 200,000 kronor att uppbäras och åtnjutas under följande villkor nämligen:

att av länebeloppet den 31 juli 1925 utbetalas 125,000 kronor för uppförande av nybyggnader för 25 elever samt återstående beloppet 75,000 kronor, då antalet elever av ifrågavarande kategori stigit över 25 och Kungl. Maj:t på anmälan av föreningen förklarar hinder ej möta för uppförande av nybyggnader för ytterligare 25 elever,

att till säkerhet för lånet lämnas i föreningens fastigheter 1 mantal Hall nr 1, 1 mantal Hall nr 2, 1 mantal Hall nr 3, 1 mantal Håga nr 1 och 1 mantal Hågelby nr 1 i Östertälje socken meddelade inteckningar å tillhoppa 200,000 kronor, liggande närmast efter 200,000 kronor,

att föreningen vid lyftande av ovannämnda belopp av 125,000 kronor och 75,000 kronor avlämnar av föreningen utfärdade förbindelser å dessa belopp jämte sådana inteckningar, som förut angivits, till motsvarande belopp,

att ränta å lyftat länebelopp efter en räntefot av fem procent skall erläggas första gången den 31 december 1925 och sedan halvårsvis varje år den 30 juni och 31 december, till dess lånet blivit till fullo guldett,

samt att lånet skall återgäldas i sammanhang därmed att förevarande avtal upphör att gälla utan att nytt avtal träffas mellan staten och föreningen rörande användningen av de i a) avsedda byggnaderna; dock att, om förevarande avtal upphör till följd av uppsägning från statens sida utan att nytt avtal rörande nämnda byggnaders användande träffas mellan staten och föreningen, dessa byggnader jämte det i a) omförmälda jordområdet skola övertagas av staten mot återställande av de för lånet utfärdade förbindelser jämte till säkerhet därför lämnade inteckningar, därvid den fastighet, som

sålunda skall överlämnas till staten, icke må vara besvärad av någon in-teckning.

3. För de i mom. 2 avsedda nybyggnaderna erlägger staten årlig hyra, som, då nybyggnader för 25 elever tagits i bruk, uppgår till 8,750 kronor, och, sedan nybyggnader för ytterligare 25 elever tagits i bruk, till 14,000 kronor. Hyran erlägges halvårsvis i förskott, första gången den 31 december 1925.

4. Föreningen äger för varje i skyddshemmet intagen eller därifrån villkorligt utskrivnen elev uppbära den skyddshemsavgift och det statsbidrag, vartill skyddshem i allmänhet äro berättigade.

5. Sedan av de i mom. 2 avsedda nybyggnader sådana för 25 elever tagits i bruk, är föreningen berättigad till ersättning av statsmedel med 700 kronor för år räknat för varje ej belagd plats. Sedan nybyggnader för ytterligare 25 elever tagits i bruk, erhåller föreningen ersättning av statsmedel med 500 kronor för år räknat för en var av ifrågavarande 50 platser, som icke är belagd. Ersättning enligt detta moment utgår endast för de tider av året, då plats icke är belagd.

6. Denna överenskommelse gäller till den 1 januari 1936, då densamma upphör, i händelse uppsägning från någondera sidan skett minst ett år före nämnda dag. Sker ej sådan uppsägning, förblir överenskommelsen gällande i ytterligare 10 år och så vidare på enahanda villkor.

Av nämnda överenskommelse framgår att i gengäld för de förpliktelser till omhändertagande av vissa kategorier vanartade, som Oscar-Josephina-föreningen åtagit sig gentemot staten, staten måst tillförsäkra föreningen särskilda förmåner, nämligen ett lån å 200,000 kronor till uppförande av anstaltsbyggnader för intill 50 vanartade elever över 15 år, årlig hyra uppgående till 8,750 kronor eller 14,000 kronor efter det nybyggnader för 25 respektive 50 dylika elever tagits i bruk, samt ersättning för obelagda platser inom dessa byggnader enligt närmare angivna grunder.

Föreningen äger därjämte på sätt i avtalet särskilt angivits att för varje å skyddshemmet intagen eller därifrån utskrivnen elev uppbära den skyddshemsavgift och det statsbidrag, vartill skyddshem i allmänhet äro berättigade. För de belopp föreningen i sist angivna hänseenden äger uppbära jämlikt kungörelse den 8 maj 1925 (nr 131) har jag i det föregående redogjort (sid. 3).

Medan föreningen under hösten 1924 för sin del godkände det preliminära förslaget till ovannämnda avtal fann sig föreningen emellertid samtidigt nödgad att anhålla om statligt understöd för uppehållande av sin dittills bedrivna verksamhet.

I skrivelse den 25 oktober 1924 ingick nämligen föreningen till Kungl. Maj:t med framställning om utverkande hos riksdagen av ett extra statsbidrag å 50,000 kronor. Såsom motiv härför anförde föreningen huvudsakligen att vissa under åren 1923—1924 utförda större förbättrings- och moderniseringsarbeten dragit en kostnad av 92,000 kronor, vartill kommit underhållsarbeten om 48,000 kronor eller tillhoppa 140,000 kronor. På grund härav samt med hänsyn till betydande minskning av elevavgifterna genom nedgång i elevantalet hade för täckande av uppkomna brister ej blott föreningens fonderade kontanta medel måst helt tagas i anspråk utan för-

eningen även nödgats upptaga lån till belopp av omkring 160,000 kronor. Ehuru anstalten numera kunde anses vara i gott och tidsenligt skick, måste dock om ej den ekonomiska ställningen upphjälptes stora svårigheter möta för att anstalten skulle kunna på ett tillfredsställande sätt fylla sin nuvarande och sin nya uppgift.

Genom beslut den 2 januari 1925 fann emellertid Kungl. Maj:t den gjorda framställningen icke föranleda någon vidare åtgärd.

I skrivelse den 31 augusti 1925 har slutligen Oscar-Josephina-föreningen ånyo gjort framställning om bistånd från statens sida.

Föreningen har därvid framhållit, att föreningen under årens lopp fått uppbära såsom bidrag de från föräldrar, kommuner och landsting utgående elevavgifterna samt bidrag till en början från fångvårdens besparingskassor samt sedermera efter år 1903 från staten. Dessa inkomster hade de olika åren något växlat. För det dåvarande uppbure föreningen från staten enligt kungörelsen den 13 juni 1902 med däri sedermera vidtagen ändring 200 kronor om året för varje skyddsling intill dess han fyllt 18 år. Övriga avgifter uppginge till 1,025 kronor om året därav 800 kronor från vederbörande landsting så att föreningen för varje skyddsling åtnjöte 1,225 kronor om året.

Efter erinran om de åren 1918 och 1921 beviljade tillfälliga statsbidragen till gäldande av skulder å 15,000 kronor och 31,500 kronor anför föreningen vidare:

Emellertid hade under de senaste tio åren krävts betydande summor för att hålla kolonien i gång och i det skick, som dess uppgift betingade. Föreningen hade därför måst anlita sina under tidernas lopp genom testamenten och gåvor samlade penningefonder och dessutom upptaga lån å tillhoppa omkring 200,000 kronor mot in-teckning i koloniens fastighet. Möjligheterna för föreningen att uppbringa de medel, som för driften och underhållet erfordrades utöver statsbidragen och elevavgifterna, vore härmed uttömda och det låge sålunda i statsmakternas händer att antingen genom särskilda årsanlag sätta föreningen i stånd att fortfarande uppehålla koloniens verksamhet eller genom nekande av sådana anslag tvinga föreningen att nedlägga verksamheten.

På grund av kungörelsen den 8 maj 1925 om statsbidrag till vissa kostnader enligt lagen om samhällets barnavård m. m., som trädde i kraft med den 1 januari 1926, komme de nu utgående elevavgifterna att nedsättas så att desamma tillika med statsbidraget utgjorde, i stället för nu 1,225 kronor, 1,200 kronor, innebärande redan detta en minskad inkomst för föreningen. Härtill komme att måhända på grund av den nya barnavårdslagen kommuner och landsting icke i samma mån som hittills ämnade anlita åkerbrukskolonien Hall, utan i stället sända de mera lättskötta till sina egna skyddshem, vilket måste medföra, att kolonien än mindre än för tillfället kunde fullt utnyttjas men dock måste hålla i det närmaste lika stor tjänstemannapersonal med samma avlöningar.

Visserligen hade föreningen genom avtal med staten i anledning av den nya lagen åtagit sig att till fostran å kolonien mottaga intill 50 elever av högre ålder mot ett statsbidrag, som skulle under särskilda betingelser utgå även för den del av nämnda antal för vilket platser funnes beredda men icke toges i anspråk. Tillika hade av riksdagen anvisats byggnadsanslag för

de logementsbyggnader m. m. som erfordrades för det nya ändamålet. Men ehuru härigenom och i betraktande av nämnda elevers högre ålder och därav följande större arbetsförmåga föreningen trodde sig kunna utan ytterligare bidrag fullgöra sitt åtagande i fråga om den nya avdelningen av kolonien, syntes dock icke denna avdelning kunna påräknas giva något överskott till understöd åt den befintliga för *yngre* elever använda delen. Skulle denna del av nödtvång nedläggas, ville föreningen av tjänstepersonalen bibehålla så många, som krävdes för ledningen av den nya avdelningen. Det vore således icke föreningens mening att undandraga sig fullgörandet av eller uppsäga det avtal, som av Kungl. Maj:t träffats med föreningen och av 1925 års riksdag godkänts.

Till förklaring av det ekonomiska läge vari föreningen råkat anför föreningen ytterligare:

Enligt upplysningar från statens uppfostringsanstalt å Bona droge eleverna därstädes en kostnad av omkring 2,300 kronor årligen för en var och motsvarande kostnad per elev vid Stockholms stads uppfostringsanstalt å Skrubba stege till omkring 2,900 kronor. Jämfördes härmed summan av statsbidrag och elevavgifter för eleverna å Hall, 1,225 kronor — tidigare än mindre — kunde lätteligen inses, att år efter år måst vid sistnämnda anstalt uppkomma ett underskott, vars fyllande småningom förtärt föreningens disponibla tillgångar. Genom undanskjutande av reparationer och behövliga förbättringar hade driften under de egentliga krigs- och krisåren med tillhjälp av de förut omförmålta statsanslagen tillhoppa 46,500 kronor kunnat nöjaktigt upprätthållas. Med upoffring av egna penningtillgångar hade föreningen därefter satt koloniens hus och anordningar i fullgott stånd, anlagt eldsläckningsledningar och nya sanitetsinrättningar m. m., allt i hopp att Kungl. Maj:t och riksdagen skulle i kännedom om vikten och nödvändigheten för det allmänna av koloniens verksamhet lämna föreningen det för denna verksamhets fortsättning nödvändiga statsbidraget.

Om statsmakterna fortfarande funne sig böra lämna föreningen utan understöd, funne föreningen sig nödgad att gå i förfatning om anstaltens försäljning med undantag för den mindre del som erfordrades för driften av den nya avdelningen för äldre elever. Föreningen kunde härvid icke dölja för sig, att ett nedläggande av den dåvarande verksamheten vid Hall skulle innebära ett svårt avbräck för barnavårdssaken i vårt land.

Föreningen framhåller härefter, att enligt gjorda beräkningar egendomen Hall med inventarier vore värd minst 700,000 kronor. Om staten önskade inköpa densamma i ändamål att fortfarande använda den såsom åkerbrukskoloni för vanvårdad ungdom, ansåge sig föreningen dock för att säkerställa detta i föreningens stadgar i främsta rummet upptagna ändamål kunna nedsätta köpeskillingen till 500,000 kronor.

Efter avdrag av föreningens skulder å 200,000 kronor skulle föreningen då äga ett återstående kapital av 300,000 kronor att användas för föreningens dittills icke fullföljda uppgift att verka för frigivna fångar.

På grund av det sålunda anförda har föreningen hemställt, att Kungl. Maj:t ville av riksdagen utverka dels ett anslag å 50,000 kronor till avbetalning å föreningens skulder, dels ett förslagsanslag å högst 50,000 kronor såsom bidrag till upprätthållande av verksamheten vid den föreningen tillhöriga åkerbrukskolonien Hall under budgetåret 1926—1927. Därest sist-

nämnda yrkande icke skulle bifallas, har föreningen anhållit, att Kungl. Maj:t ville föreslå 1926 års riksdag att av föreningen inköpa dess lantegendom Hall med där anlagda åkerbrukskoloni jämte döda och levande inventarier för en kontant köpesumma av 500,000 kronor och de villkor i övrigt, varom överenskommelse kunde träffas.

Vid anmälan i statsrådet den 16 oktober 1925 av föreningens ifrågavarande skrivelse framhöll jag, att det för bedömning av framställningen och de konsekvenser ett bifall till densamma skulle medföra för statsverket torde vara erforderligt att anordna en undersökning angående föreningens ekonomiska ställning samt åkerbrukskolonien och lantegendomen Halls tillstånd, skötsel och värde. Ifrågavarande undersökning syntes mig böra utföras av tillkallade sakkunniga, vilka torde böra utväljas så, att de representerade insikter och erfarenhet i uppfostringsfrågor, i jordbruksdrift och i räkenskapsföring.

*Tilkallande
av sakkunniga.*

En av mig i anslutning härtill gjord hemställan om bemyndigande att tillkalla tre sakkunniga för angivna ändamål vann Kungl. Maj:ts bifall.

På grund av detta bemyndigande tillkallade jag sistnämnda dag direktören för statens uppfostringsanstalt å Bona, filosofie kandidaten K. Blomquist, godsägaren, kaptenen H. Lindhé å Hagby och t. f. förste revisorn hos riksräkenskapsverket U. Brunskog att såsom sakkunniga biträda med verkställande av omförmälda undersökning.

Såsom förut nämnts hava de sakkunniga den 9 december 1925 slutfört sitt uppdrag med avgivande av yttrande jämte förslag i ämnet.

I sitt yttrande hava de sakkunniga efter redogörelse för av föreningen gjorda framställningar om statsunderstöd och statsinköp av åkerbrukskolonien Hall samt förenämnda mellan staten och föreningen den 12 juni 1925 ingångna överenskommelse framhållit bland annat, att de vid granskning av 1924 års räkenskaper funnit, att vid utgången av nämnda år föreningens samtliga kapitaltillgångar och således även donationerna med undantag av en i sparbank inestående fond — direktör F. Fants minnesfond å kronor 2,843:19 — vore nedlagda i egendomen Hall med därtill hörande kolonibyggnader, inventarier och förråd m. m.

*Sakkunnigas
yttrande.*

För vinnande av en sådan översikt av såväl föreningens som åkerbrukskoloniens ekonomiska ställning, att därav kunde fullständigt framgå de skulder och övriga betalningsförbindelser, för vilka föreningen hade att svara, hava de sakkunniga låtit uppgöra preliminära bokslut per den 31 oktober 1925 för såväl föreningen som för åkerbrukskolonien.

*Undersökning av
föreningens
och åkerbrukskoloniens
ekonomiska
ställning.*

Av de vid dessa bokslut framkomna siffror samt av vad de sakkunniga i anslutning till en del av dessa siffror anfört framgår, att föreningens ekonomiska ställning, vilken enligt de sakkunniga i stort sett kunde anses sammanfalla med koloniens, den 31 oktober 1925 tedde sig på sätt framgår av följande tablå:

<i>Tillgångar.</i>		<i>Skulder.</i>	
	Kronor.	Kronor.	
Egendomen Halls fastig- hetsvärde	307,721: 38	Löpande räkning med aktiebolaget Mälareban- ken i Södertälje	60,304: 43
Åkerbrukskoloniens bygg- nader	416,207: 78	Leverantörer och entrepre- nörer m. fl. enligt räk- ningar	66,610: 30
Kassabehållningar och fordringar	13,465: 11	Leverantörer och entrepre- nörer enligt växelaccep- ter	70,863: 59
Södertälje sparbank	2,843: 19	Ränte- och kapitalförsäk- ringsanstalten	100,000: —
Inventarier och förråd	209,401: 78	Stockholms läns sparbank	31,500: —
Hågakolonien (den nya av- delningen)	7,853: 68	Direktör F. Fants minnes- fond	2,843: 19
icke inbetalda förfallna elevavgifter	11,689: 44	Rosa Nachmansons stipen- diefond	15,000: —
		Donationsfonden för upp- muntran av elever vid Hall	5,282: 88
		Upplupna ej förfallna rän- tor å sistnämnda två donationer	945: 51
		Upplupna ej betalda rän- tor för lånen i Ränte- och kapitalförsäkrings- anstalten och Stockholms läns sparbank för tiden $\frac{1}{7}$ — $\frac{31}{10}$ 1925	2,297: 50
		Förskotterade elevavgifter	25,513: 55
		Kapitalbehållning	588,021: 41
	<hr/> Summa kr. 969,182: 36		<hr/> Summa kr. 969,182: 36

Av de i denna tablå under skulder upptagna beloppen utgjorde enligt vad som framgår av de sakkunnigas yttrande samtliga beloppen verkliga skulder med undantag av dels posten direktör F. Fants minnesfond å kronor 2,843: 19, för vilken post täckning fanns under tillgångar i tillgodohavande hos Södertälje sparbank med samma belopp, dels posten förskotterade elevavgifter å kronor 25,513: 55, avsedd att förbrukas under de återstående två månaderna av år 1925 samt dels naturligen den redovisade kapitalbehållningen å kronor 588,021: 41. De verkliga skulderna uppgingo alltså den 31 oktober 1925 till kronor 352,804: 21. Vid beräkning av skulderna har enligt de sakkunniga hänsyn icke tagits till vad föreningen dittills erhållit i låneunderstöd från staten jämlikt avtalet den 12 juni 1925.

Beträffande inkomsterna och utgifterna framhålla de sakkunniga, att enligt räkenskaperna för år 1924 utgifterna för nämnda år överskjutit inkomsterna med 49,837 kronor 94 öre; och enligt en av direktören för anstalten på begäran verkställd överslagsberäkning i dylikt hänseende för tiden 1 januari—31 oktober 1925 skulle utgifterna hava överstigit inkomsterna med icke mindre

än 138,664 kronor 3 öre. Beträffande sistnämnda belopp har emellertid från de sakkunnigas sida påpekats, att i detsamma inginge även större engångsutgifter, såsom kostnader för värme- och WC-anläggningar m. m., med ett sammanlagt belopp av 88,016 kronor 7 öre. Den verkliga förlusten under ifrågavarande tid kunde därför anses hava utgjort 50,647 kronor 96 öre.

På grund av den kändedom om Oscar-Josephina-föreningens och dess uppfostringsanstalts ekonomiska läge som de sakkunniga vunnit genom de av dem sålunda verkställda undersökningarna förklara de sig dela den av föreningen i förenämnda skrivelse den 31 augusti 1925 uttalade farhågan för att föreningen kunde bli nödsakad att nedlägga den av densamma bedrivna verksamheten vid Hall i dess nuvarande omfattning. Det kunde ock enligt de sakkunnigas uppfattning starkt ifrågasättas, huruvida föreningen mäktade uppehålla driften av den nya avdelningen för äldre elever, såsom i nyssberörda skrivelse likväl antyddes såsom möjligt. På grund av det obestriddiga värde, som åkerbrukskolonien Hall måste anses äga för skyddsuppfostringsverksamheten, uttala de sakkunniga den uppfattningen, att ett nedläggande av verksamheten därstädes skulle innebära ett svårt avbräck för barnavårdssaken i vårt land. Härjämte hava de sakkunniga framhållit det erkännansvärda uti Oscar-Josephina-föreningens strävan att utbygga och modernisera anstalten efter tidens krav, oaktat föreningen härvid måst tillsätta de under årens lopp genom donationer m. m. erhållna betydande kapitaltillgångarna.

Med hänsyn till sålunda anförda omständigheter anse de sakkunniga vara ofrånkomligt, att staten träder emellan för att hjälpa föreningen ur dess nuvarande ekonomiska obestånd.

*Åtgärder för
avhjälpan
av det
ekonomiska
obeståndet.*

Beträffande utvägarna för ernående av detta syfte hava de sakkunniga till en början erinrat om att Oscar-Josephina-föreningen uppenbarligen tänkt sig försäljningen av Hall såsom en sista utväg. De sakkunniga hade emellertid, efter det de påbörjat den åt dem anförtrodda utredningen och sedan värdering av lantegendomen Hall redan verkställts, blivit underrättade om att medel till statsinköp av Hall av statsfinansiella skäl icke ansåges böra ifrågasättas. Med anledning härav hade de sakkunniga i huvudsak ägnat sig åt att undersöka i vilken utsträckning staten skulle på annat sätt behöva träda emellan för säkerställande av uppfostringsarbetet å Hall dels i enlighet med koloniens dittillsvarande uppgift såsom centralt skyddshem och dels i enlighet med de förpliktelser, som föreningen påtagit sig genom förenämnda avtal med staten av den 12 juni 1925.

Härvid hava de sakkunniga kommit till den uppfattningen att staten bör dels lämna föreningen ett statslån till lättande av dess skuldbörda och avvecklande av dess förbindelser, dels ock bevilja föreningen årligt statsunderstöd för undvikande av en eljest oundgängligen fortgående skuldsättning.

Vad först angår frågan om låneunderstöd erinra de sakkunniga därom att enligt den av dem verkställda utredningen föreningens verkliga skulder

Statslån.

den 31 oktober 1925 — oavsett vad som dittills erhållits i låneunderstöd av staten enligt avtalet den 12 juni 1925 — uppgått till 352,804 kronor 21 öre. Då fråga vore om storleken av ett statligt understöd hava emellertid de sakkunniga ansett, att den verkliga skuldsumman vid angivna tidpunkt finge något annorlunda bedömas. I dylikt fall borde nyssnämnda belopp å 352,804 kronor 21 öre reduceras med de belopp, till vilka Rosa Nachmansons stipendiefond och donationsfonden för uppmuntran av elever vid Hall vid samma tidpunkt sammanlagt uppgått eller till (15,000 + 5,282: 88) 20,282 kronor 88 öre. Den verkliga skuldsumman den 31 oktober 1925 skulle följaktligen anses utgöra 332,521 kronor 33 öre. Till stöd för denna uppfattning hava de sakkunniga framhållit att ett eventuellt av staten såsom låneunderstöd lämnat belopp borde avse att dels avlyfta föreningens tyngande skuldbörda och dels motverka de ogynnsamma ekonomiska följder en i stor utsträckning anlitad varukredit måst medföra. Men att staten även skulle återställa kapitaltillgångarna för i Hall nedlagda fonder måste anses uteslutet. Dessa kapitaltillgångar finge om möjligt återställas genom disposition av kommande års eventuella överskott.

Emellertid hålla de sakkunniga före, att det erforderliga lånet dock måste beräknas till 350,000 kronor eller sålunda till ett belopp, som med 17,478 kronor 67 öre överskjuter föreningens i nu förevarande sammanhang beräknade verkliga skuldsomma den 31 sistlidna oktober. Ett lånebelopp av 350,000 kronor anse nämligen de sakkunniga nödvändigt för erhållande av en reserv till täckande av en del av den förlust, som otvivelaktigt torde komma att uppstå å verksamheten under tiden 1 november 1925—30 juni 1926. Med ledning av senast tillgängliga uppgifter beträffande koloniens inkomster och utgifter och under förutsättning av minskade kostnader för reparationsarbeten torde bristen under sistberörda tid enligt de sakkunniga komma att uppgå till omkring 30,000 kronor. Den brist öfver 17,478 kronor 67 öre, som sålunda torde komma att uppstå, anse de sakkunniga böra täckas genom timmerförsäljning från egendomen Halls skog.

Vid beviljande av det sålunda ifrågasatta statslånet å 350,000 kronor hava de sakkunniga tänkt sig att i fråga om säkerhet, räntefot, tid och övriga villkor skulle i tillämpliga delar följas de grunder, som fastställts beträffande det tidigare i avtalet den 12 juni 1925 omförmälda statslånet å 200,000 kronor. Härvid är dock att märka, att de sakkunniga avsett att det nya lånet skulle med hela beloppet ställas till föreningens disposition efter ingången av budgetåret 1926—1927.

I avseende å den säkerhet för ett sålunda lämnat ytterligare låneunderstöd, som kunde erhållas i egendomen Hall, hänvisa sakkunniga till av dem lämnad utredning rörande de inteckningar, som nu besvara Hall m. m.

Av denna utredning framgår, att penninginteckningar om tillhoppa 375,000 kronor enligt gravationsbevis av den 29 augusti 1925 belasta samtliga eller vissa av hemmanen Hall nr 1—3, vart och ett om ett mantal, samt hemmanen Håga nr 1 och Hågelby nr 1, vartdera om ett mantal, vilka fem hemman tillhoppa utgöra egendomen Hall. Två inteckningar om tillhoppa

125,000 kronor hava lämnats såsom säkerhet för det lån å nämnda belopp, som av staten jämlikt mom. 2 b) i överenskommelsen den 12 juni 1925 tilldelats föreningen för uppförande av nybyggnader för 25 vanartade över 15 år. Övriga inteckningar innehavas av Ränste- och kapitalförsäkringsanstalten och Stockholms läns sparbank till säkerhet för beviljade lån samt av Aktiebolaget Mälarebankens avdelningskontor i Södertälje till säkerhet för löpande räkning. Statens nyssnämnda inteckningar om tillhopa 125,000 kronor ligga med förmånsrätt efter inteckningar om tillhopa 200,000 kronor.

Enligt samma utredning är i 1923 års vederbörande taxeringslängder själva egendomen Hall taxerad till 305,600 kronor, däri skogsvärde ingår med 96,400 kronor, och byggnaderna för eleverna upptagna till 248,000 kronor.

I förevarande sammanhang framhålles emellertid, att enligt ett av den i jord- och skogsbruksdrift förfarne sakkunnige, godsägaren Lindhé med biträde av jordbrukskonsulenten i Södermanlands län A. Norrgård avgivet och yttrandet bifogat utlåtande värdet av egendomen Hall med för jordbruket nödvändiga hus och yttre inventarier med frändragande av beräknat husbehovsvirke kunde uppskattas till 524,708 kronor 75 öre. Till detta belopp borde läggas dels det värde å 416,207 kronor 78 öre, varmed koloniens byggnader utbalanserats i 1924 års räkenskaper och vilket de sakkunniga av närmare angivna skäl icke anse för högt, dels ock det av de sakkunniga godtagna värdet av 60,943 kronor 46 öre för koloniens inventarier enligt nyssnämnda räkenskaper. De sakkunniga hava då beträffande lantegendomen och åkerbrukskolonien Hall kommit till ett sammanlagt värde av 1,000,859 kronor 99 öre.

Då den av Oscar-Josephina-föreningen bedrivna verksamheten i icke ringa mån vore avsedd att bota skador, vilka i många fall varit en följd av föräldrars rusdrycksmissbruk, finna de sakkunniga för sin del lämpligt, om det föreslagna ytterligare låneunderstödet å 350,000 kronor finge utgå av statsverkets fond av rusdrycksmedel, å vilken fond enligt de sakkunniga lämnad upplysning tillgång härtill finnes. Om detta förslag godtoges, kunde det ock ifrågasättas, huruvida icke det enligt 1925 års riksdagsbeslut föreningen beviljade låneunderstödet, som utgått av tillfälliga lånemedel, i stället borde tagas i anspråk av fonden av rusdrycksmedel. Till stöd härför bringa de sakkunniga i erinran att, då Kungl. Maj:t till 1921 års riksdag bebådade proposition om statsinköp av Hall, medel härtill föreslagits böra preliminärt beräknas utgå av förenämnda fond.

Vad härefter angår frågan om årligt statsunderstöd hava de sakkunniga såsom redan förut antytts funnit ett dylikt understöd vara nödigt för att täcka de i förhållande till inkomsterna eljest oundgängliga merutgifterna och undvika ytterligare skuldsättning. De inkomster, som efter ikraftträdande med 1926 års ingång av lagen om samhällets barnavård och på grund av förut omförmälda avtal den 12 juni 1925 komma att stå till åkerbrukskolonien Halls förfogande, kunna nämligen enligt de sakkunniga även med iakttagande av den största sparsamhet och försiktighet icke förslå till täckande av koloniens årliga driftkostnader.

I detta sammanhang erinra de sakkunniga därom att Oscar-Josephina-föreningen i sin skrivelse den 31 augusti 1925 påvisat, att till följd av bestämmelserna i kungörelsen den 8 maj 1925 om statsbidrag till vissa kostnader enligt lagen om samhällets barnavård m. m. de för närvarande utgående elevavgifterna komme att nedsättas, så att desamma tillika med statsbidraget skulle utgöra 1,200 kronor i stället för 1,225 kronor för år och elev. Vidare hade föreningen i samma skrivelse uttalat farhågor för att en följd av den nya barnavårdslagens tillämpning kunde bli, att åkerbrukskolonien Hall icke komme att i samma utsträckning som förut anlitas av kommuner och landsting, utan att de mera lättskötta vanartade komme att bli överlämnade till de av landstingen och städer, som ej deltaga i landsting, anordnade skyddshemmen. Detta kunde enligt föreningens åsikt medföra, att kolonien än mindre än nu kunde fullt utnyttjas men dock måste hålla i det närmaste lika stor tjänstepersonal med samma avlöning som för närvarande.

I anledning härav framhålla de sakkunniga följande:

Avtalet den 12 juni 1925 syntes innebära, att de å åkerbrukskolonien Hall disponibla platserna i första hand skulle stå till förfogande för tillämpning av bestämmelserna i §§ 2, 3 och 4 i kungörelsen den 8 maj 1925 med vissa föreskrifter i anledning av lagen om samhällets barnavård. Bedömandet huruvida vanartad, vare sig över eller under femton år, borde intagas i sådant skyddshem eller sådana avdelningar av skyddshem, som omförmäldes i 43 § 2 och 3 mom. av lagen om samhällets barnavård, tillkomme i första hand barnavårdsnämnd som enligt § 35 av berörda lag hade att draga försorg om att för skyddsuppfostran omhändertaget vanartat barn bleve intaget i skyddshem. Endast för den händelse att i avseende å från barnavårdsnämnd till styrelse för skyddshem, som omförmäldes i 43 § 2 eller 3 mom. i lagen om samhällets barnavård, inkommen ansökan om barns intagning i skyddshem av berörda art yppades olika meningar därom huruvida ansöknungen borde bifallas skulle enligt § 5 av sist åberopade kungörelse innan ärendet avgjordes skyddshemsinspektörens yttrande inhämtas. Fördelningen av de för skyddsuppfostran omhändertagna vanartade kunde alltså innan någon praxis hunnit utbildas komma att äga rum efter rätt så skiftande bedömningsgrunder. Dock torde man väl kunna förvänta att genom skyddshemsinspektörens vägledande verksamhet och den överblick han erhöle fördelningen av skyddshemseleverna komme att äga rum på sådant sätt att de å Hall disponibla platserna bleve utnyttjade på det sätt och i den utsträckning som varit avsedda.

Med hänsyn till det sålunda anförda anse emellertid de sakkunniga fog kunna finnas för den i Oscar-Josephina-föreningens skrivelse uttalade farhågan att kolonien Halls beläggning kunde komma att minska eller åtminstone bli ojämn. Föreningen hade också med allt skäl under de förberedande underhandlingar som ägt rum före berörda avtals preliminära godkännande framhållit behovet av garantier för de förluster för kolonien, som genom obelagda platser kunde uppkomma. Den av föreningen betingade och genom avtalet den 12 juni 1925 tillerkända ersättningen med respektive 700 kronor och 500 kronor för år räknat för varje ej belagd plats avsåge emellertid endast de intill 25, respektive 50 skyddshemselevplatser för vanartade gossar över 15 år, som föreningen åtagit sig att mottaga i för ifrågasvarande elevkategori avsedd särskild avdelning.

Enligt de sakkunnigas uppfattning borde dock föreningen fortfarande få anses vara oförhindrad att å sitt skyddshem åkerbrukskolonien Hall från barnavårdsnämnd mottaga även sådana vanartade gossar under 15 år, som omförmäldes i 1 mom. av 43 § i barnavårdslagen, d. v. s. sådana som *icke* på grund av sin ålder eller vanartens beskaffenhet ansåges böra överlämnas till särskilda av staten eller annan upprättade skyddshem eller avdelningar i skyddshem, givetvis dock under den förutsättning att de å Hall disponibla platserna icke behövde tagas i anspråk enligt avtalet den 12 juni 1925. För Halls ekonomi vore det nämligen av den allra största betydelse att dess platsutrymme bleve i möjligaste mån belagt.

De sakkunniga förklara att de ansett sig böra beröra frågan om platsutrymmets utnyttjande vid åkerbrukskolonien Hall innan de överginge till en beräkning av inkomster och utgifter för åkerbrukskolonien för tiden 1 juli 1926—30 juni 1927. Verkställandet av en dylik beräkning i den mån en sådan läte sig göra hade befunnits nödig för att kunna närmare bedöma behovet av ytterligare bidrag av statsmedel till driftkostnaderna vid Hall.

Under hänvisning till en yttrandet bifogad uppgift angående elevantalet för månad å Hall under tiden 1 december 1924—30 november 1925, enligt vilken uppgift antalet växlat mellan lägst 171 och högst 183 och för november 1925 utgjort 175, hava de sakkunniga funnit antagligt, att under perioden 1 juli 1926—30 juni 1927 ett medeltal elever av 200 kunde påräknas. Därvid har dock betonats att på grund av förut angivna förhållanden beträffande dispositionen av platsutrymmet några mera säkra beräkningsgrunder icke kunde följäs.

Under sålunda angiven förutsättning beträffande elevfrekvensen under tiden 1 juli 1926—30 juni 1927 hava de sakkunniga uppgjort följande *förslag till inkomst- och utgiftsstat* för samma tid för skyddshemmet åkerbrukskolonien Hall, vilket förslag även vore avsett att tills vidare tjäna såsom normalstat för kolonien.

<i>Inkomster:</i>	Kronor.
Statsbidrag enligt kungörelsen den 8 maj 1925 om statsbidrag till vissa kostnader enligt lagen om samhällets barnavård m. m., § 2, à 200 kronor för envar av 200 elever	40,000: —
Skyddshemsavgifter enligt § 7 av berörda kungörelse à 1,000 kronor för elev	200,000: —
Statsbidrag enligt mom. 3 av avtalet den 12 juni 1925 mellan Kungl. Maj:t och kronan samt Oscar-Josephina-föreningen i form av hyra för de platser vid åkerbrukskolonien Hall, vilka enligt mom. 1 b) av nämnda avtal där upplätas i särskild avdelning för sådana vanartade över 15 år som avses i 43 § 2 mom. av lagen om samhällets barnavård.....	8,750: —
Statsbidrag att utgå såsom hyra för de platser å åkerbrukskolonien Hall, vilka enligt förberörda avtal mom. 1 a) skola upplätas i koloniens nuvarande byggnader dels för vanartade gossar under 15 år, som på grund av vanartens beskaffenhet böra intagas i skyddshem eller skyddshemsavdelning som avses i 43 § 2 mom. i lagen om samhällets barnavård dels ock	

	Kronor.
för sådana vanartade, som på grund av kroppslig sjukdom eller psykisk undermålighet böra omhändertagas för skydds- uppfostran enligt 43 § 3 mom. samma lag	24,500: —
Statsbidrag till avlöningar åt vissa befattningshavare vid åker- brukskolonien	41,160: —
Inkomst av hyror för åt befattningshavare upplåtna bostäder, <i>förslagsvis</i>	7,000: —
Inkomst av till befattningshavare försäld elektrisk energi, <i>för- slagsvis</i>	1,000: —
Disponibel vinst å jord- och skogsbruket vid Hall, <i>förslagsvis</i> ...	15,000: —
	Kronor 337,410: —

Utgifter:

Byggnader:

Underhåll av koloniens byggnader, <i>förslagsvis</i>	10,000: —
Till anordningar för vård åt psykiskt undermåliga elever m. m.	7,000: —
Underhåll av åt befattningshavare upplåtna bostäder, <i>förslagsvis</i>	2,000: —

Mathållning:

jämte tillökning i utgiften för kost åt sjuka elever och kon- valescenter, <i>förslagsvis</i>		
200 × 365 × 80	58,400: —	
tillökning	3,600: —	62,000: —

Beklädnad och sängkläder:

<i>förslagsvis</i>	30,000: —
--------------------------	-----------

Inventarier och deras underhåll:

<i>förslagsvis</i>	6,000: —
--------------------------	----------

Eldning och belysning:

<i>förslagsvis</i>	25,000: —
--------------------------	-----------

Renhållning och tvätt:

Inköp av renhållnings- och tvättmateriel, renhållningskörslor m. m., <i>förslagsvis</i>	7,000: —
--	----------

Undervisning:

Böcker och undervisningsmateriel, <i>förslagsvis</i>	4,000: —
--	----------

Hälso- och sjukvård:

Sjukattiralj, medikamenter och förbandsartiklar m. m., sjukhus- avgifter, tandvård, läkares resor m. m., <i>förslagsvis</i>	5,000: —
--	----------

Utrustning och resekostnader för från kolonien avgående elever samt kostnader för elever, som placerats utanför kolonien utan att där- för slutligt utskrivs:

<i>förslagsvis</i>	12,000: —
--------------------------	-----------

Expenser och diverse:

Kolonistyrelsens rese- och förvaltningskostnad, utgifter för revision och dylikt, ersättning till koloniens jordbruk för körslor, avvikna elevers efterspanande och återförande, skrivmateriel, porton, telefon, frakter, tidningsprenumeration, annonser m. m. samt diverse utgifter, som ej kunna hänföras till förestående titlar, <i>förslagsvis</i>	12,485: —
---	-----------

Avlöningskostnader:

Kronor.

att utgå av koloniens medel, <i>förslagsvis</i>	67,000:—	
att bestridas av staten, <i>högst</i>	41,160:—	108,160:—
Lönetillägg och dyrtidstillägg, <i>förslagsvis</i>		22,000:—

Räntor:

5 % å av staten lämnade lån, tillhopa (125,000 + 350,000) 475,000 kronor		23,750:—
5 % å 15,000 kronor, »Fru Rosa Nachmansons stipendiefond»		750:—
5 % å 5,300 kronor, »donationsfonden till uppmuntran åt elever»		265:—
		<u>Kronor 337,410:—</u>

Av här intagna förslag till stat framgår, att de sakkunniga ifrågasatt, att det särskilda årliga statsunderstödet bör utgå i form av dels *hyresbidrag* och dels *bidrag till avlöningar åt vissa befattningshavare vid anstalten*.

Vad angår hyresbidraget torde jag först här få erinra om att enligt mom. 3 i förenämnda överenskommelse av den 12 juni 1925 staten för de i mom. 2 av samma överenskommelse omförmälda byggnaderna — d. v. s. de byggnader, som av föreningen skola uppföras för omhändertagande av intill 50 särskilt kvalificerade vanartade barn över 15 år — har att erlægga årlig hyra. Denna hyra skall då nybyggnader för 25 elever tagits i bruk uppgå till 8,750 kronor och sedan nybyggnader för ytterligare 25 elever tagits i bruk till 14,000 kronor. Hyran skall erläggas halvårsvis i förskott.

Hyresbidrag.

Ifrågavarande hyra är fixerad till ett belopp, som motsvarar sju procent å det föreningen jämlikt mom. 2 b) i avtalet för nybyggnadernas successiva utförande tillförsäkrade statslånet å 200,000 kronor, fördelat i två poster å 125,000 kronor och 75,000 kronor.

Däremot har föreningen icke vare sig på grund av avtalet eller av annan grund rätt till hyresersättning för de elevplatser, som enligt mom. 1 a) i nyssnämnda avtal skola i åkerbrukskolonien Halls nuvarande byggnader till det antal dessa medgiva beredas för dels vanartade gossar under 15 år, vilka på grund av vanartens beskaffenhet anses böra intagas i skyddshem eller skyddshemsavdelning som avses i 43 § 2 mom. i lagen om samhällets barnavård, dels ock sådana vanartade, som på grund av kroppslig sjukdom eller psykisk undermålighet anses böra intagas i skyddshem eller skyddshemsavdelning varom förmäles i 43 § 3 mom. samma lag.

De sakkunniga hava nu förordat, att statsbidrag i form av årlig hyra jämväl bör erläggas för de lokaler inom de nuvarande anstaltsbyggnaderna, som tagas i anspråk för nyss angivna elevplatser. Denna hyra synes de sakkunniga böra utgå efter enahanda grunder, som fastställts i fråga om hyran för ovan omförmälda nybyggnader. Hyresbeloppet föreslås i enlighet härmed böra med utbetalning halvårsvis i förskott utgå med 24,500 kronor för år, vilket belopp motsvarar 7 procent å det ifrågasatta nya statslånet å 350,000 kronor. På sätt sker med den enligt förenämnda avtal utgående hyran synes det nu föreslagna hyresbeloppet böra bestridas från förslagsanslaget till skyddsupfostran.

Avlönings-
bidrag.

Beträffande härefter förslaget om statsbidrag till avlöningar åt vissa befattningshavare vid anstalten hava de sakkunniga först ansett sig böra lämna en detaljerad redogörelse för de år 1925 gällande bestämmelserna rörande avlöningar och i samband därmed utgående förmåner till befattningshavare vid Hall. Av denna redogörelse torde här endast huvuddragen behöva återgivas.

Enligt Oscar-Josephina-föreningens styrelses protokoll den 9 januari 1924 hade nämnda styrelse bestämt att avlöningen till de mera fast anställda befattningshavarna utom skollärarna skulle utgå i huvudsaklig överensstämmelse med de för ordinarie tjänstemän vid statens civila verk gällande bestämmelserna enligt följande lönegrader i den i avlöningsreglementet den 22 juni 1921 intagna löneplanen (lydelse före den 1 juli 1925) nämligen:

	lönegrad		lönegrad
direktör	B 16	maskinist, ladufogde, trädgårds-	
pastor	» 11	mästare, rättare	B 2
assistent	» 10	förman	» 1
inspektor	» 9	bokhållare	C 3
överförman	» 8	sjuksyster	» 3

Å grundlönerna skulle beräknas dyrtidstillägg enligt för statens nyreglerade verk gällande bestämmelser.

För anvisade bostäder jämte i förekommande fall härmed förenade förmåner skulle befattningshavare erlagga avgift enligt vad av direktören bestämdes.

Beträffande uppflyttning i löneklass skulle följas de bestämmelser, som gällde enligt förenämnda avlöningsreglemente med iakttagande, att för tjänstgöring i likvärdig befattning utom Hall kunde tillgodoräknas högst en löneklass.

Därest i något fall avlöningen enligt den nya staten skulle understiga vad tjänsteman för det dåvarande åtnjöte, skulle han tillsvidare åtnjuta lönefyllnad i likhet därmed.

I fråga om lärarne borde följas vad i allmänhet funnes bestämt för lärare i folkskolans tjänst.

Naturaförmåner, utöver vad med bostadslägenheterna förenats och för vilka avgift erlades, skulle icke tillkomma dessa befattningshavare.

Beträffande vid Hall anställda löntagare, som icke inginge i ovannämnda löneplan, skulle avlöning utgå och uppsägningstid åtnjutas enligt överenskommelse.

I enlighet härmed hade avlöningar beräknade efter C-ort och inklusive omkring tjugoprocent dyrtidstillägg utgått till bland andra:

	Årslön	Dyrtids- tillägg	Särskilt arvode m. m.	Summa
Direktören	8,100	1,620	1,700	11,420
Pastorn och förste läraren	4,932	986	600	6,518
Assistenten	4,608	1,162	600	6,370
1 lärare jämte fri bostad	3,450	1,204	600	5,254
1 d:o jämte d:o	4,000	—	—	4,000
1 överförman	3,750	894	—	4,644
Tillhoppa kr.	28,840	5,866	3,500	38,206
Såsom hyra för upplåtna bostäder hade ovanstående befattningshavare utom lärarna betalat			kr.	1,782
			Återstod kr.	36,424

Samtliga nyssnämnda befattningshavare åtnjöte emellertid tillsvidare fritt bränsle till bostäderna. Direktören hade därjämte fria trädgårdsprodukter. Det till denne utgående arvodet såsom sekreterare hos Oscar-Josephina-föreningen jämte representationsersättning och städningsbidrag uppginge till 1.700 kronor för år. Pastorn och förste läraren samt en lärare åtnjöte utöver sina ordinarie avlöningsförmåner vardera 600 kronor om året såsom avdelningsföreståndare. Direktörsassistenten »såsom ansvarig för överför-manskapet» erhöle därför 600 kronor om året och en förman för »skötsel av arresten» 400 kronor om året. Samma belopp jämte 2 grisar erhöle ladugårdsförmannen för skötsel av svinhuset.

Till samtliga befattningshavare såväl vid kolonien som vid egendomen utginge kontant avlöning inklusive dyrtidstillägg med 134,386 kronor 20 öre. Sammanlagda inflyttna hyresbeloppet vore 6,132 kronor.

Åtskilliga befattningshavares avlöningar vore uppdelade på olika konton för såväl kolonien som jordbruket.

Vid övervägande av vilken form som vore den lämpligaste för det årliga statsbidrag, som måste lämnas utöver de bidrag, vilka utginge dels jämlikt kungörelsen den 8 maj 1925 om statsbidrag till vissa kostnader enligt lagen om samhällets barnavård m. m. och dels enligt avtalet den 12 juni 1925, samt det bidrag som föreslagits utgå såsom hyra för de i nu befintliga byggnader disponibla elevplatserna hava de sakkunniga funnit, att ett årligt bidrag till bestridande av avlöningar åt *de befattningshavare, på vilka ledningen av uppfostringsarbetet i huvudsak vilade*, skulle vara det lämpligaste.

Till stöd härför har framhållits, att sistnämnda bidragsform av statsmakterna godkänts i avseende å det ekonomiska stöd, som av statsmedel jämlikt avtal utginge till svenska diakoniss-sällskapet för den vid sällskapets skyddshem vid Viebäck i Jönköpings län lämnade vården åt minderåriga kvinnliga lagöverträdare, om vilka domstol förordnat att de skola insättas i allmän uppfostringsanstalt. Enligt berörda avtal utginge sålunda av statsmedel bland annat bidrag till lön och underhåll åt föreståndarinnor och biträden vid Viebäck samt till avlöning av lärarinna och av prästerligt biträde därstädes. Vid bestämmande av avlöningsförmånerna för befattningshavare vid åkerbrukskolonien Hall hade såsom av den lämnade redogörelsen framginge redan förut hänsyn tagits till avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen. De sakkunniga hade även vid beräklandet av det av dem ifrågasatta avlöningsbidraget ansett avlöningarna böra utgå efter dylik grund, därvid emellertid avlöningarna beräknats efter lägsta löneklass i ortsgrupp A av den lönegrad, som befunnits svara mot befattningarnas art och med tagen hänsyn jämväl till nu till vederbörande befattningshavare utgående sammanlagda avlöningsförmåner.

I avseende å antalet av befattningshavare, till vilkas avlöning skulle utgå bidrag av statsmedel, hade de sakkunniga ansett sig böra beakta den ökning av uppfostringspersonalen, som erfordrades efter det den nya avdelningen för äldre elever tagits i bruk, varjämte en för sin uppgift särskilt utbildad och lämplig lärare och avdelningsföreståndare ansetts behövlig för vården av de psykiskt undermåliga vilka hänvisades till kolonien.

I förevarande avseende hava de sakkunniga ytterligare anført i huvudsak följande.

På sätt i annat sammanhang komme att utvecklas hade de sakkunniga i avseende å organisationen av åkerbrukskolonien Hall med de nya uppgifter den skulle erhålla med 1926 års ingång funnit en ytterligare uppdelning inom kolonien av eleverna efter deras olika art och uppfostringsbarhet vara nödig. Därest de barn som komme till Hall skulle där kunna bliva omhändertagna på det personliga sätt som vart och ett behövde krävdes, att de olika elevgrupperna ställdes under ledning av personer vilkas ställning bleve sådan att de både kunde och ville taga det fostrareansvar som ålåg dem. De sakkunniga hade vid undersökningen av den nuvarande organisationen å Hall trott sig finna, att en utveckling i nu ifrågavarande avseende där behövdes. De förmenade ock, att med ett tillbörligt tillgodo-seende av undervisningens krav såväl pastorn, vilken tillika vore förste lärare, som övriga lärare borde kunna i egenskap av avdelningsföreståndare mer än hittills skett tagas i anspråk för elevernas personliga vård. För skötseln av de olika avdelningarna erfordrades ock — jämte deras föreståndare — uppsyningsmän av sådan personlig läggning och de kvalifikationer i övrigt att de på ett faderligt sätt kunde taga sig an de på skyddshemmet intagna barnen.

Under återopande av vad sålunda och i övrigt anförts hava de sakkunniga föreslagit, att statens bidrag till avlöningar åt befattningshavare vid åkerbrukskolonien Hall skulle utgå på det sätt och i den omfattning som framginge av följande tablå:

	Lönegrad.	Lägsta löneklass i ortsgroup A.
1 direktör.....	B 26	7,140: —
1 pastor, tillika förste lärare	B 23	5,880: —
1 lärare och avdelningsföreståndare, tillika gymnastik- och idrottsledare	B 18	4,260: —
1 lärare och avdelningsföreståndare för specialavdelningen för själsligt undermåliga elever	B 18	4,260: —
1 lärare och avdelningsföreståndare	B 17	3,960: —
2 d:o d:o	B 17	7,920: —
1 uppsyningsman	B 10	2,580: —
2 d:o	B 10	5,160: —
		<hr/> kronor 41,160: —

Avlöningsbidraget, vilket sålunda skulle utgå med ett belopp av högst 41,160 kronor, föreslå de sakkunniga skola bestridas från det ordinarie förslagsanslaget till skyddsuppfostran; och borde styrelsen för åkerbrukskolonien Hall åläggas att i koloniens räkenskaper låta lämna sådan redovisning av avlöningsbidraget, att dess användning kunde kontrolleras.

De sakkunniga hava i detta sammanhang meddelat, att de vid läsningen av Oscar-Josephina-föreningens styrelseprotokoll iakttagit att frågan om Hallpersonalens pensionering varit föremål för övervägande. Då befattningshavarna vid Hall icke hade pensionsavgifter att erlægga men dock efter särskilda framställningar i flera fall fått pensioner beviljade av riksdagen,

hade de sakkunniga i samband med förslaget till det belopp vartill lönebidraget skulle bestämmas övervägt huruvida mot pensionsavgifterna svarande belopp borde avdragas. Men då de sakkunniga stannat för att föreslå lönerna beräknade efter lägsta löneklass inom respektive lönegrader och förutsatt att lönetillägg i den mån sådana av Hallstyrelsen prövades skäligen finge bestridas av till nämnda styrelses disposition stående andra medel, hade de icke funnit sig böra ifrågasätta några dylika avdrag. Då riksdagen hittills efter särskilda framställningar beviljat pensioner till befattningshavare vid Hall med längre tjänstetid — för närvarande utginge pensioner i tre dylika fall — hava de sakkunniga ansett att särskilda framställningar i dylikt syfte vid behov allt fortfarande borde göras. På motsvarande sätt borde förfaras i fråga om pension eller ålderdomsunderstöd åt änkor efter förutvarande befattningshavare vid anstalten. Dylika pensioner eller understöd hade hittills av Oscar-Josephina-föreningens styrelse beviljats att utgå dels av medel som tidigare stått till föreningens förfogande och dels av medel tillhörande åkerbrukskolonien.

Förutom beträffande ovannämnda i den föreslagna staten upptagna poster för statsbidrag till hyra och för dylikt bidrag till avlöningar hava särskilda motiveringar lämnats i fråga om ett flertal övriga poster. Jag torde icke här behöva lämna redogörelse för dessa motiveringar, vilka i stort sett synas mig övertygande, utan tillåter jag mig härutinnan hänvisa till de sakkunnigas yttrande (sid. 52—55). Detta yttrande jämte övriga handlingar i ärendet skall givetvis i händelse av proposition tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott. Här tillåter jag mig endast beröra en å utgiftssidan upptagen post å 7,000 kronor till anordningar för vård åt psykiskt undermåliga elever m. m.

Enligt den plan beträffande omläggning av elevernas förläggning inom anstalten i syfte bland annat att åstadkomma en större specialisering efter elevernas vanartsgrad m. m., vilken av Oscar-Josephina-föreningen år 1924 framlades i samband med då pågående underhandlingar angående avtal med staten om omhändertagande av särskilt kvalificerade vanartade (se beträffande denna plan 1925 års statsverksproposition femte huvudtiteln, sid. 121) avsåg föreningen att tills vidare placera de psykiskt efterblivna i anstaltens s. k. specialavdelning, vilken då var utrymd. Skulle det visa sig att utrymmet i denna specialavdelning ej vore tillräckligt funnes det enligt föreningen möjlighet att för ändamålet ändra den gamla bageri- och tvättbyggnaden vilken låge ganska avskild för sig inom koloniens område.

De sakkunniga hava nu förklarat, att användandet för de psykiskt efterblivna av nyssnämnda specialavdelning icke kunde annat än provisoriskt tillfredsställa de krav, som måste ställas på en avdelning för dylika elever. Den tid, som stått de sakkunniga till buds för den åt dem anförtrodda utredningen, hade icke räckt till för utarbetande av närmare förslag i detta hänseende, men det av föreningen antydda projektet att för ändamålet ändra den gamla bageri- och tvättbyggnaden hade synts de sakkunniga värt en närmare prövning.

Därest specialavdelningen icke vidare komme att användas för de psykiskt efterblivna finna de sakkunniga denna avdelning böra användas till lokal för nykomlingar bland eleverna. Med denna anordning avse de sakkunniga även att minska antalet elever i övriga avdelningar och därigenom bidra till önskvärd ytterligare gruppindelning av eleverna för ernående av den i lagen om samhällets barnavård åsyftade individuella personliga värden och handledningen av desamma.

Med hänsyn till önskvärldheten av att skaffa en lämplig lokal för de psykiskt efterblivna förklara sig de sakkunniga hava i staten uppfört ovan nämnda belopp å 7,000 kronor. Detta belopp vore emellertid därjämte avsett att eventuellt lämna bidrag till kostnaderna för underhåll av koloniens byggnader. Sedan den ovan ifrågasatta särskilda anordningen för de själsligt undermåliga vidtagits, torde nämligen underhållet av koloniens övriga byggnader, ehuru de nyligen till stor del genomgått en grundlig reparation, dock kräva större kostnader än som kunde täckas av det i förslaget till stat för ändamålet upptagna beloppet å 10,000 kronor. Det borde nämligen bemärkas dels att samtliga byggnader vore utsatta för en mycket stark slitning och dels att det tidigare vid Hall visat sig att underhållsarbeten uppskjutna på grund av bristande medel varit orsaken till starka ekonomiska påfrestningar.

Kontroll och planläggning av medelsförvaltningen vid Hall.

Såsom villkor för ytterligare understöd av statsmedel till åkerbrukskolonien Hall i den form och i den utsträckning som föreslagits anse de sakkunniga böra stadgas föreskrifter av den art, att nödig kontroll å och klok planläggning av koloniens medelsförvaltning erhållas.

I detta sammanhang erinra de sakkunniga därom att de under utredningens gång erhållit anmodan att yttra sig över det av mig i det föregående omnämnda förslaget till nytt reglemente för åkerbrukskolonien Hall, som Oscar-Josephina-föreningen för fastställelse ingivit till Kungl. Maj:t.

Med hänsyn till nu antydda förhållanden ifrågasätta de sakkunniga vissa ändringar i nämnda förslag till reglemente.

Enligt förslaget till reglemente skulle ledningen av koloniens angelägenheter utövas av Oscar-Josephina-föreningens styrelse. Denna styrelse skulle såsom hittills i föreningens stadgar är bestämt bestå av fem personer, av vilka Konungen skulle utse två och föreningen bland sina ledamöter välja tre. Dessa senare skulle väljas för en tid av fyra år. Föreningen skulle därjämte utse för lika lång tid två suppleanter. Med hänsyn till att åkerbrukskolonien Halls styrelse vid bifall till det framställda förslaget om ytterligare statsunderstöd skulle komma att i än större utsträckning än hittills hava att ansvara för förvaltningen av statsmedel synes det de sakkunniga lämpligt, att den föreslagna sammansättningen av föreningens styrelse ändras därhän, att av styrelsen ordföranden och två ledamöter utses av Konungen och två ledamöter genom val av föreningen bland dess medlemmar. Av de av Konungen utsedda ledamöterna borde årligen avgå en i den ordning, som första gången medelst lottning mellan dessa ledamöter blivit bestämd. Styrelsen för föreningen borde åläggas skyldighet att göra anmälan hos Kungl. Maj:t om uppkommen ledighet.

Ur kontrollsynpunkt samt för att bereda styrelsen tillfälle att å platsen följa verksamheten, förorda de sakkunniga att i reglementet intages bestämmelse av innehåll att styrelsen skall utöver i övrigt erforderliga extra sammanträden å Hall en gång i varje kvartal hålla ordinarie sammanträde därstädes.

I reglementsförslaget intaget stadgande om utseende inom styrelsen av en skattmästare finna de sakkunniga kunna utgå i händelse av bifall till de sakkunnigas förslag om styrelsens sammansättning samt om i reglementet intoges föreskrifter i anslutning till det förslag rörande redovisning och uppbörd m. m., som de sakkunniga ansåge sig böra framlägga. I sistnämnda hänseende anföra de sakkunniga, att det torde vara nödvändigt, att vid skyddshemmet åkerbrukskolonien Hall med dess betydande omfattning funnes anställd en av styrelsen tillsatt inför densamma ansvarig redogörare och uppbördsman, som mottog samtliga för kolonien avsedda medel, vare sig dessa dit direkt inflöte eller av honom disponerades efter beslut av styrelsen i sådana fall då medlen blivit till styrelsen överlämnade. Anstaltens direktör syntes böra vara kassakontrollant, och det borde åligga honom att minst en gång i varje månad verkställa kassainventering.

I reglementet anse de sakkunniga ock böra bland styrelsens åligganden stadgas skyldighet att vaka däröver att till kolonien inflytande statsmedel, skyddshemsavgifter och övriga inkomster i behörig ordning handhavas, detta i syfte att styrelsens gemensamma ansvar för förvaltningen skulle komma till tydligt uttryck.

I lämpligt sammanhang i reglementet finna de sakkunniga även böra föreskrivas, att vid varje ordinarie sammanträde direktören skall hava att föredraga av redogöraren avgiven kassarapport för nästföregående kvartal och kassaförslag för påföljande kvartal, kassaförslaget utarbetat efter samråd med direktören.

Med hänsyn till den ekonomiska förvaltningen anse de sakkunniga, att reglementet i övrigt borde givas sådan avfattning att utbetalningar av koloniens medel komme att ske efter styrelsens beslut antingen på grund av kassaförslag som blivit för löpande kvartal av styrelsen godkända eller på grund av styrelsens särskilda beslut då det gällde utgifter av annan art än dem som i kassaförslaget upptagits. Genom den fullständiga överblick av medelsbehoven, som vederbörande föredragande i styrelsen i nyss angivna sammanhang borde lämna, skulle anordningar kunna genom styrelsen träffas för att penningar funnes disponibla för kontant betalning. Komsuntionskredit och betalning medelst accepter syntes nämligen icke böra förekomma vid en publik inrättning av Halls art.

I anslutning till den av de sakkunniga föreslagna organisationen av styrelsen för åkerbrukskolonien Hall anse dessa, att åkerbrukskoloniens räkenskaper och förvaltning även böra underkastas revision i annan ordning än Oscar-Josephina-föreningen i reglementsförslaget utgått ifrån. Medan i detta förslag förutsatts att revision av åkerbrukskoloniens räkenskaper skall såsom hittills äga rum genom av föreningen valda revisorer anse de sakkunniga,

att ifrågavarande revision skall verkställas av två revisorer, utsedda den ene av Kungl. Maj:t efter förslag av riksräkenskapsverket och den andre av nämnda förening. Stadgande av nu angivna innebörd synes de sakkunniga böra intagas i reglementet.

Slutligen framhålla de sakkunniga att reglementet för åkerbrukskolonien Hall i övrigt bör avfattas och uppställas i nära anslutning till av Kungl. Maj:t utfärdade stadgar för liknande institutioner.

*Avgivna
yttranden.*

Över det av de sakkunniga avgivna förslaget hava yttranden avgivits av styrelsen för Oscar-Josephina-föreningen, statskontoret samt statens inspektor för fattigvård och barnavård.

*Oscar-
Josephina-
föreningen.*

Styrelsen för Oscar-Josephina-föreningen har i sitt yttrande förklarat, att föreningen icke hade något att erinra mot förslaget. Härvid har föreningen anfört huvudsakligen följande.

Av de sakkunnigas med mycken omsorg verkställda utredning torde Kungl. Maj:t finna bestyrkt, att den hittills vid åkerbrukskolonien Hall bedrivna verksamheten fortfarande vore av vikt för det allmänna ävensom att denna verksamhet icke kunde av föreningen upprätthållas utan ekonomiskt stöd från statsmakternas sida. Framför koloniens övertagande av staten på sätt föreningen alternativt hemställt hade de sakkunniga tillstyrkt bland annat att bevilja föreningen årsunderstöd av statsmedel dels i form av hyra för elevplatserna i nu befintliga byggnader med 24,500 kronor och dels i form av bidrag till avlöningar med beräknade 41,160 kronor varjämte föreningen till konsolidering av sin spridda gäld skulle tilldelas ett statslån å tillhoppa 350,000 kronor att förräntas efter 5 procent om året. Häremot skulle enligt förslaget föreningen åtaga sig att genomföra viss omorganisation av koloniens förvaltning m. m. ävensom att vidtaga sådana ändringar i föreningens stadgar att ordföranden jämte två ledamöter i styrelsen samt en av revisorerna komme att utses av Kungl. Maj:t ävensom att styrelsen skulle hålla ordinarie sammanträden å kolonien en gång varje kvartal m. m.

Under tillförsikt att efter ernående av den säkrare grundval för verksamheten som de föreslagna statsbidragen innebure föreningen skulle kunna på tillfredsställande sätt allt fortfarande fullgöra de anförtrodda uppgifterna tillåte sig styrelsen meddela att styrelsen icke hade något att erinra mot det föreliggande förslaget.

Statskontoret.

I sitt yttrande av den 23 december 1925 anför statskontoret att statskontoret i likhet med de sakkunniga anser det hava ådagalagts, att såväl den sedan ett femtiotal år bedrivna verksamheten vid Oscar-Josephina-föreningens åkerbrukskoloni Hall som den nya skyddshemsverksamhet, vilken jämlikt avtal med staten skulle upptagas, komme att äventyras, därest icke hjälp i en eller annan form bereddtes föreningen. Ett nedläggande av verksamheten vid Hall skulle särskilt med hänsyn till att lagen om samhällets barnavård trädde i tillämpning den 1 januari 1926 medföra synnerligen betänkliga följder för barnavårdssaken i landet. Statskontoret ansåge sig därför icke böra motsätta sig, att staten här trädde hjälpande emellan.

Beträffande de av de sakkunniga framlagda förslagen till understödjande och hjälpande av Oscar-Josephina-föreningens verksamhet vid Hall fram-

håller statskontoret, att deras genomförande skulle medföra avsevärda kostnader för statsverket. Vid beräkning av inkomsterna hade de sakkunniga utgått från att i medeltal 200 platser skulle vara belagda vid Hall. Därest så hög beläggning under något år icke ernåddes, komme emellertid anstaltens inkomster icke att uppgå till beräknade belopp, medan utgifterna givetvis icke kunde i motsvarande grad nedbringas. På grund härav torde det icke vara uteslutet, att ytterligare bidrag för uppehållande av anstaltens verksamhet komme att erfordras.

I syfte att nedbringa statens totala kostnader för verksamheten vid Hall har statskontoret ifrågasatt att i de redan befintliga byggnaderna tills vidare bereda plats för de 25 elever över 15 år, för vilka de enligt avtalet den 12 juni 1925 beslutade byggnaderna skulle i första hand avses, och i samband därmed uppskjuta uppförandet av nämnda byggnader. Härutinnan anför statskontoret följande.

I de nuvarande anstaltsbyggnaderna vid Hall finge emottagas intill 210 elever. Under tiden december 1924—november 1925 hade emellertid medeltalet intagna elever utgjort allenast 177. En avsevärd underbeläggning av anstalten förefunnes således för det dåvarande. I de redan befintliga byggnaderna syntes därför kunna beredas plats för de 25 elever över 15 år, för vilka de enligt avtalet den 12 juni 1925 beslutade nybyggnaderna skulle i första hand avses. Det torde sålunda kunna ifrågasättas, att åtminstone tills vidare intill dess större behov av platser för elever under 15 år gjorde sig gällande uppskjuta uppförandet av nybyggnaderna. Huruvida en sådan anordning även ur andra än ekonomiska synpunkter kunde anses lämpligt, undandrog sig statskontorets bedömande.

Därest emellertid den av statskontoret ifrågasatta begränsningen av verksamheten vid Hall ansåges icke böra ske, håller statskontoret före, att statsunderstöd i den omfattning, som de sakkunniga föreslagit, torde erfordras för uppehållande av verksamheten. Det av de sakkunniga föreslagna sättet för föreningens bispringande stode även i överensstämmelse med de principer, som kommit till användning beträffande statsunderstöd åt andra dylika anstalter.

Härefter förklarar sig statskontoret icke hava något att erinra mot de sakkunnigas förslag dels att det ytterligare låneunderstödet skulle anvisas från statsverkets fond av rusdrycksmedel, dels ock att vid bifall därtill även det föreningens enligt beslut av 1925 års riksdag beviljade låneunderstödet å 200,000 kronor, vilket anvisats av tillfälliga lånemedel, skulle ersättas från samma fond.

Då det föreslagna låneunderstödet i främsta rummet skulle användas till betalning av föreningens skulder, anser statskontoret, att de inteckningar i föreningens fasta egendom, som lämnats såsom säkerhet för vissa av dessa skulder, borde till statsverket överlämnas såsom säkerhet för det nya låneunderstödet. Därjämte borde föreningen, som för det redan beviljade låneunderstödet till statskontoret avlämnat inteckningar i fastigheterna å tillhoppa 125,000 kronor, tillförbindas att till säkerhet för dels det nya låneunderstödet dels ock det belopp av 125,000 kronor av det redan beviljade understödet,

som skulle användas för ett första utbyggande av anstalten enligt avtalet den 12 juni 1925, avlämna ytterligare in-teckningar i fastigheterna till belopp, som erfordrades för att hela in-teckningssäkerheten skall uppgå till (125,000 + 350,000) 475,000 kronor, allt med bästa förmånsrätt.

Beträffande räntefot och övriga villkor för det nya låneunderstödet har statskontoret förordat vad de sakkunniga härutinnan föreslagit.

Slutligen förklarar statskontoret sig icke hava något att erinra mot de av de sakkunniga ifrågasatta ändringarna och tilläggen till det föreliggande förslaget till nytt reglemente för skyddshemmet åkerbrukskolonien Hall.

Statens inspektör för fattigvård och barnavård har i sitt den 31 december 1925 avgivna utlåtande framhållit, att den undersökning som de sakkunniga företagit rörande åkerbrukskolonien Hall givit det bestämda resultatet att om icke ett ingripande till stöd för anstalten komme till stånd från något håll anstalten endast under någon kortare tid framåt kunde existera i sin nuvarande omfattning.

Under erinran om att det ingripande från statens sida de sakkunniga uti ifrågavarande hänseende förordat innefattade ett icke oväsentligt belopp framhåller inspektören att innan staten sålunda trädde hjälpande emellan frågan om anstaltens behövlighet för sitt ändamål borde undersökas.

Inspektören har därför ansett sig böra verkställa en dylik undersökning. I sitt yttrande anför han i detta ämne i huvudsak följande.

Frågan om behövligheten av åkerbrukskolonien Hall sammanhänge med frågan om ordnandet av hela skyddshemsvården i enlighet med 1924 års lag om samhällets barnavård. Men långt innan antagandet av denna lag som skulle träda i kraft år 1926, hade ett behov av differentiering i skyddshemsarbetet gjort sig gällande. Man hade funnit det i högsta grad menligt för ernåendet av ett gott resultat, att i samma anstalt sammanföra yngre jämförelsevis oskyldiga barn med äldre eller sådana som vore svårt vanartade. Resultatet måste bliva att de yngre och relativt godartade elementen rönte en mycket ogynnsam påverkan av de andra. Då de av landstingen upprättade skyddshemmen vore avsedda för sina respektive områden, finge de ett elevmaterial, som i stort sett vore detsamma. Olägenheterna av att sålunda varje landstingsområde skulle omhändertaga vanartade av mycket olika kategorier hade emellertid väsentligt förminskats därigenom, att man till Hall kunnat avskilja de äldre och svåruppfostrade elementen. Hall hade på detta sätt så småningom utvecklats till en för hela landet avsedd anstalt för svårt vanartade och svåruppfostrade gossar.

Om nu åkerbrukskolonien Hall måste nedläggas skulle hela den hittillsvarande skyddshemsverksamheten lida ett betänkligt avbräck. Men ännu väsentligare vore att det skulle möta nästan oöverstigliga hinder för skyddshemmen att upptaga den nya verksamhet, som genom 1924 års lag vore föreskriven.

Genom 22 § c) jämförd med 43 § 2 och 3 mom. i den nya lagen skulle skyddshemsvården utökas till att omfatta åldersgruppen 15—18 år. Det vore naturligtvis så gott som omöjligt att fostra dessa äldre kategorier som enligt lagen kunde kvarhållas ända till 21 års ålder å landstingens skyddshem. Likaså vore det förenat med stora olägenheter att fostra vanartade, som samtidigt vore kroppsligt sjuka eller psykiskt abnorma tillsammans med friska och normala individer. Under sådana förhållanden förefunnes ett oavvisligt behov

av anstalter, som toge hand om de ovan angivna grupperna vanartade. En sådan anstalt för gossar hade just Hall avsetts att bliva och överenskommelse därutinnan hade under år 1925 träffats mellan Kungl. Maj:t och kronan och föreningen. Plan för uppförande av särskild byggnad för 15—18-åringarna med plats för 25 elever hade även godkänts av Kungl. Maj:t och byggnadsarbetet påbörjats. För ändamålet hade föreningen beviljats ett lån av statsmedel å 200,000 kronor, varav 125,000 kronor redan utbetalats och återstoden skulle lämnas, då antalet elever av ifrågavarande kategori stigit över 25 och Kungl. Maj:t på anmälan av föreningen förklarat hinder ej möta för uppförande av nybyggnader för ytterligare 25 elever. För de svarare vanartade under 15 år och kroppsligt sjuka eller psykiskt undermåliga skulle enligt överenskommelsen koloniens nuvarande byggnader användas. Under sådana förhållanden och då väl uppförandet av en ny anstalt för detta ändamål på annat håll vore utesluten torde det för tillämpningen av lagen om samhällets barnavård vara alldeles nödvändigt, att åkerbrukskolonien Hall finge för framtiden fortsätta sin verksamhet.

För egen del hade inspektören ej i sin tjänstutövning haft anledning inspektera Hall, enär dylika anstalter hittills ej fallit under hans verksamhet. Emellertid hade han genom tillfälliga besök under senare år och efter studium av de sakkunnigas undersökning bibragts den uppfattningen, att anstalten i stort sett vore tjänlig för uppgiften. Särskilt gällde detta naturligtvis den nya avdelningen, som ju varit föremål för godkännande av Kungl. Maj:t. Men också den övriga delen av anstalten torde vara tjänlig för sitt syfte, även om de nyligen vidtagna förbättringarna kunde ha verkställts något annorlunda i vissa detaljer. Vad beträffade anstaltens läge och möjligheten att därstädes bereda sysselsättning av alla slag kunde anstalten sägas uppfylla mycket högt ställda krav. Genomfördes de förändringar och förbättringar, som sakkunniga ansett böra äga rum särskilt i fråga om de själsligt undermåligas behandling och den ytterligare specialisering, som de i övrigt funnit önskvärd, torde anstalten väl kunna fullgöra sin uppgift.

Ur nu anförda synpunkter anser inspektören sig kunna på det livligaste tillstyrka att Oscar-Josephina-föreningen erhåller statens kraftiga hjälp för att kunna fortsätta sin verksamhet vid åkerbrukskolonien Hall. Såsom ytterligare motivering för en dylik hjälp har inspektören framhållit, att föreningen tidigare och under en lång följd av år med stora bidrag från enskilda personer uppehållit en verksamhet, som väl närmast ålegat det allmänna.

Rörande sättet för beredande av statligt understöd ansluter sig inspektören till de sakkunnigas förslag. Beträffande såväl statslånets som de årliga bidragens storlek finner inspektören dem vara väl avvägda och därför böra tillstyrkas.

Slutligen framhåller inspektören lämpligheten av att vid bifall till det av de sakkunniga framställda förslaget om statsunderstöd staten tillförsäkras större inflytande å skötseln av ifrågavarande anstalt och en starkare kontroll å densamma. Det av de sakkunniga i nämnda avseenden framställda förslaget syntes lämpligt avvägt.

Det torde av de sakkunnigas undersökning vara uppenbart, att Oscar-*Departements-* Josephina-föreningen och det av föreningen drivna skyddshemmet åkerbruks-*chefen.* kolonien Hall befinna sig i sådant ekonomiskt trångmål att verksamheten

vid skyddshemmet allvarligt äventyras därest icke hjälp i en eller annan form inom närmaste tiden lämnas.

Ett bispringande från statens sida har förordats av såväl de sakkunniga som de hörda myndigheterna, nämligen statskontoret samt statens inspektör för fattigvård och barnavård. Såsom huvudsakligt skäl härför har framhållits de betänkliga följder ett nedläggande i större eller mindre omfattning av verksamheten vid Hall skulle medföra för skyddshemsvården, särskilt då denna vård med ikraftträdandet av lagen om samhällets barnavård står inför vidgade och synnerligen krävande uppgifter.

Nyss angivna skäl är även för mig avgörande, då jag nu förordar att staten bör träda emellan för uppehållande av verksamheten vid Hall.

Vid ett dylikt ingripande från statens sida torde närmast kunna följas endera av följande två huvudlinjer, nämligen inköp av egendomen Hall med den där befintliga anstalten eller ytterligare understöd åt Oscar-Josephina-föreningen för anstaltens fortsatta drivande.

Beträffande frågan om statsinköp har jag såsom av det föregående framgår redan under utredningsarbetets gång låtit de sakkunniga erhålla kännedom om att jag av statsfinansiella skäl ansåge en dylik åtgärd icke böra tillgripas. Denna uppfattning hyser jag fortfarande. Men även om hinder av statsfinansiell art enligt min uppfattning ej föreläge skulle jag dock icke anse mig böra förorda ett statsinköp. Anlitande av nämnda utväg skulle nämligen i viss mån innefatta ett avsteg från den av mig hävdade och av statsmakterna godtagna grundsatsen att de för tillämpning av lagen om samhällets barnavård erforderliga centrala anstalterna böra inrättas och drivas av härtill lämpliga organisationer med understöd från statens sida.

Det statliga ingripande varom nu är fråga torde därför i anslutning till det nyss sagda böra ske genom lämnande av ytterligare statligt understöd åt Oscar-Josephina-föreningen för möjliggörande genom denna förenings försorg av fortsatt verksamhet å Hall.

Enligt de sakkunnigas förslag skulle ett bispringande från statens sida ske i form av dels statslån och dels årligt statsbidrag. Statslånet hava de sakkunniga av närmare angivna skäl ansett icke kunna sättas till lägre belopp än 350,000 kronor. Det årliga bidraget skulle lämnas dels såsom hyresbidrag och dels såsom avlöningsbidrag. Hyresbidraget skulle utgå för de lokaler inom de nuvarande anstaltsbyggnaderna vid åkerbrukskolonien Hall som avses för de i mom. 1 a) av förberörda överenskommelse den 12 juni 1925 omförmälda eleverna, d. v. s. vissa vanartade under 15 år samt vissa med kroppslig sjukdom eller psykisk undermålighet behäftade vanartade. Lönebidraget skulle användas till avlöningar till sådana befattningshavare vid anstalten, på vilka uppfostringsarbetet i huvudsak vilar. Hyresbidraget har föreslagits till 24,500 kronor och avlöningsbidraget till högst 41,160 kronor allt för år räknat.

Med hänsyn dels till det betydande belopp i form av engångs- och årsbidrag som de sakkunnigas förslag sålunda innebure dels ock till det för-
eningen redan enligt ovannämnda överenskommelse den 12 juni 1925 med-

givna låneunderstödet å 200,000 kronor har statskontoret under hänvisning till det relativt låga elevantalet under senare tid framfört tanken på ett begränsande av verksamheten vid Hall. Detta skulle ske på det sätt att i de redan befintliga byggnaderna skulle beredas plats för de 25 elever över 15 år, för vilka i nyssnämnda överenskommelse omförmälda nybyggnader skulle i första hand avses. Härigenom skulle åtminstone tills vidare intill dess större behov av platser för elever under 15 år gjorde sig gällande kunna anstå med uppförandet av nybyggnaderna.

Vidtagandet av en sådan anordning, vars lämplighet ur andra än ekonomiska synpunkter statskontoret uttryckligen förklarar sig icke kunna bedöma, måste jag emellertid bestämt avstyrka. Av motiven till lagen om samhällets barnavård framgår att lämpligheten av att i samma anstalt sammanföra vanartade över 15 år med svårt vanartade yngre barn blivit ifrågasatt samt att fattigvårdslagstiftningskommittén och föredragande departementschefen ansett sig kunna tillstyrka en dylik anordning endast under förutsättning att lämpliga lokala anordningar kunde åvägabringas. Möjlighet härtill torde emellertid icke föreligga inom de nuvarande lokalerna å Hall. Avsikten med uppförande därstädes av särskilda byggnader belägna på jämförelsevis stort avstånd från den nuvarande anstalten har varit, att de äldre vanartade eleverna, av vilka en del tillhöra den kategori, som hittills behandlats såsom lösdrivare och internerats å tvångsarbetsanstalt, skulle avskiljas från de yngre dels för att erhålla en sådan fostran som för dem skulle vara erforderlig dels ock för att skydda de yngre eleverna från skadlig påverkan. Om nu eleverna över 15 år sammanfördes med de övriga, skulle den i lagen om samhällets barnavård särskilt åsyftade specialiseringen efter elevernas ålder och vanartens beskaffenhet svårligen kunna komma till stånd. En dylik åtgärd torde ur barnavårdens synpunkt näppeligen kunna anses försvarlig beträffande en för hela landet avsedd central anstalt med uppgift att inrymma olika kategorier vanartade i alla åldrar upp till 21 år.

Även i ett annat avseende skulle den av statskontoret ifrågasatta anordningen enligt min uppfattning vara mindre lycklig. I de nuvarande lokalerna finnes ingen möjlighet att under nätterna isolera eleverna från varandra, utan de äro inlogerade i större sovsalar, rymmande ett icke obetydligt antal elever. De i avtalet den 12 juni 1925 omförmälda nybyggnaderna äro däremot avsedda att huvudsakligen innehålla smärre enkelrum, så att eleverna kunna under sovtid hållas noggrant avskilda från varandra. Liknande anordningar finnas bland annat vid statens uppfostringsanstalt å Bona, vilken är avsedd för ungdom, som i avseende å ålder och egenskaper i övrigt i stort sett stå mycket nära de ynglingar, vilka torde komma att intagas i de nu ifrågavarande nybyggnaderna. Det torde bland på förevarande område erfarna personer råda en allmän uppfattning om nödvändigheten av att, då fråga är om vanartade, tillhörande de något högre åldersgrupperna, fullt betryggande isoleringsmöjligheter föreligga av den art jag nyss angivit. Men detta skulle icke bliva fallet om den av statskontoret i besparingssyfte ifrågasatta anordningen komme till stånd.

I detta sammanhang får jag meddela, att enligt från anstalten i dagarna inhämtad upplysning uppförandet av en bostadsbyggnad för inrymmande av 25 vanartade över 15 år fortskridit så långt att arbetet med tegelbeläggning av byggnadens andra och sista våning pågår.

Vidkommande elevfrekvensen å Hall har underbeläggning å anstalten förekommit under det gångna året. Lagen om samhällets barnavård har emellertid trätt i kraft med ingången av år 1926. Det torde visserligen vara svårt att göra några bestämda antaganden om huru snart det större intresse för den barnavårdande verksamheten, som kan förväntas föreligga hos de nya särskilt för uppgiften i fråga utsedda barnavårdsnämnderna, tager sig uttryck i en stegring av de omhändertagnas antal. Sannolikheten torde dock tala för att inom kort tid en dylik stegring skall göra sig kännbar, även genom en ökad beläggning å Hall. Då härtill kommer att uppfostran i skyddshem enligt den nya lagen skall beredas kategorier av vanartade som hittills icke varit föremål härför och att åldersgränsen för slutlig utskrivning blivit höjd, tala ytterligare skäl för behovet av att bibehålla den nuvarande anstaltens utrymme för omhändertagande av de svårare vanartade under 15 år samt de kroppsligt sjuka och psykiskt abnorma.

Ur nu anförda synpunkter kan jag icke förorda någon inskränkning av vid anstalten förefintliga eller i enlighet med förenämnda överenskommelse avsedda anordningar för omhändertagande av olika kategorier av vanartade. Tvärtom anser jag böra framhålla önskvärdheten av att av de sakkunniga förordade åtgärder för ytterligare specialisering av vårdverksamheten vid anstalten må i nödig omfattning och inom rimlig tid kunna komma till stånd.

Vid nu angivna förhållanden och då jag i likhet med statskontoret och statens inspektör för fattigvård och barnavård funnit de av de sakkunniga för statslånet samt hyres- och avlöningsbidragen föreslagna beloppen övertygande motiverade och väl avvägda får jag förorda att föreningen lämnas statligt understöd i sålunda angivna former och med i varje fall föreslagna belopp.

Vidkommande det nya statslånet å 350,000 kronor hava de sakkunniga hemställt, att detta lån skulle anvisas från statsverkets fond av rusdrycksmedel samt att vid bifall härtill det föreningen tidigare beviljade låneunderstödet å 200,000 kronor vilket anvisats av tillfälliga lånemedel måtte få ersättas från samma fond. Statskontoret har förklarat sig intet hava att erinra häremot.

För min del kan jag dock icke biträda detta förslag. Icke blott nyssnämnda till Oscar-Josephina-föreningen förut lämnade lån utan även de lån som 1925 års riksdag samtidigt beviljade till andra institutioner för omhändertagande av vissa kategorier av vanartade bestämdes nämligen att utgå av tillfälliga lånemedel. Det av de sakkunniga anförda skälet för att nu anlita rusdrycksmedelsfonden eller att Oscar-Josephina-föreningens verksamhet i viss mån är avsedd att bota skador, vilka i många fall orsakats av föräldrars rusdrycksmissbruk, synes mig icke vara tillräckligt bärande för att föranleda avvikelse

från den hittills tillämpade anordningen för beredande av medel till låneunderstöd i sådana fall som förevarande. Jag hemställer alltså, att det nya lånet liksom det tidigare beviljade skall utgå av tillfälliga lånemedel.

I fråga om räntefot, säkerhet, tid och övriga villkor för lånet hava de sakkunniga förordat, att i tillämpliga delar skulle följas de grunder som stadgats beträffande det äldre lånet i överenskommelsen den 12 juni 1925, dock att beträffande tiden för lånets utbetalande lånet skulle med hela beloppet ställas till föreningens förfogande efter ingången av budgetåret 1926—1927.

De sakkunnigas förslag i förevarande hänseenden giver jag min anslutning med den jämkning som av statskontoret föreslagits i syfte att bereda in-teckningssäkerhet med bästa förmånsrätt för såväl det nu ifrågasatta lånet å 350,000 kronor som det belopp å 125,000 kronor av det äldre lånet, som skall användas för ett första utbyggande av anstalten enligt ovannämnda överenskommelse.

Beträffande det årliga hyresbidraget har jag intet att erinra mot de sakkunnigas förslag att nämnda hyresbidrag skall utgå efter enahanda grunder som i berörda överenskommelse fastställts i fråga om hyra för nybyggnaderna för vanartade över 15 år. Nu ifrågavarande hyresbidrag bör alltså oavsett beläggningen utbetalas halvårsvis i förskott, första gången den 1 juli 1926.

Vad angår avlöningsbidraget torde på sätt de sakkunniga förordat styrelsen för åkerbrukskolonien böra åläggas att i koloniens räkenskaper lämna sådan redovisning för bidraget att dess användning kan vederbörligen kontrolleras. Det ifrågavarande bidragsbeloppet, 41,160 kronor, bör givetvis betraktas såsom ett maximum för år räknat. Kungl. Maj:t torde lämpligen böra meddela erforderliga föreskrifter rörande bidragets utbetalande m. m., därvid de sakkunnigas förslag till avlöningar i huvudsak lära böra tjäna till ledning.

Såsom villkor för ytterligare understöd av statsmedel i den form och den utsträckning som ingå i de sakkunnigas förslag hava dessa ansett, att staten borde tillförsäkras större inflytande å anstaltens skötsel och föreskrifter utfärdas för ernående av en klok medelsförvaltning. Vad de sakkunniga i sådant avseende föreslagit i samband med granskning av det föreliggande förslaget till nytt reglemente för åkerbrukskolonien finner jag i likhet med de hörda myndigheterna vara lämpligt och sålunda i allt väsentligt böra vinna beaktande vid fastställande av ett dylikt reglemente. Med den slutliga prövningen av reglementsförslaget lära i anslutning härtill böra anstå till dess förevarande fråga om statsunderstöd blivit avgjord.

I det föregående har jag förordat, att det ordinarie förslagsanslaget till skyddsuppfostran för budgetåret 1926—1927 efter en fördubbling av det för innevarande budgetperiod anvisade anslaget å 180,000 kronor som endast avser halvår skulle ökas med 40,000 kronor. Denna ökning skulle betingas av ett bifall till mitt förslag om ingående av avtal med samariterhemmet i Uppsala och Stockholms stadsmission angående omhändertagande av en del av uppfostringsverksamheten för vissa vanartade flickor.

Enligt de sakkunnigas förslag böra förut angivna hyresbidrag å 24,500 kronor och avlöningsbidrag å 41,160 kronor jämväl utgå av nämnda anslag. Häremot har jag i likhet med statskontoret icke något att invända. Anslaget till skyddsuppfostran torde alltså för nästa budgetår böra i riksstaten uppföras med ett belopp av 465,660 kronor eller i avrundat tal 466,000 kronor. Sistnämnda belopp är detsamma som i riksstatsförslaget för berörda budgetår blivit beräknat för ändamålet.

Hemställan. På grund av vad jag här ovan i skilda hänseenden anført får jag hemställa att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels höja det ordinarie förslagsanslaget till skyddsuppfostran, nu 180,000 kronor, med 286,000 kronor till..... kronor 466,000;

dels medgiva, att från nämnda anslag må utgå hyra för två skyddshem, anordnade det ena av samariterhemmet i Uppsala och det andra av Stockholms stadsmission, ävensom ersättning för icke belagda platser i dessa skyddshem m. m., i enlighet med av mig här ovan angivna grunder;

dels medgiva, att från samma anslag må från och med den 1 juli 1926 utgå ej mindre hyra för de lokaler inom de nuvarande anstaltsbyggnaderna vid skyddshemmet åkerbrukskolonien Hall, som avses för de i mom. 1 a) av överenskommelse den 12 juni 1925 mellan Kungl. Maj:t och kronan å ena samt föreningen till minne av Konung Oscar I och Drottning Josephina å andra sidan omförmälda vanartade än även bidrag till avlöningar åt vissa befattningshavare vid nämnda skyddshem, allt i enlighet med av mig här ovan förordade grunder;

dels ock bland utgifter för kapitalökning, att utgå av tillfälliga lånemedel, under rubriken låneunderstöd anvisa

ej mindre såsom reservationsanslag följande belopp nämligen:

till lån till samariterhemmet i Uppsala..... kronor 100,000;
till lån till Stockholms stadsmission » 145,000;

än även till lån till föreningen till minne av Konung Oscar I och Drottning Josephina ett belopp av..... kronor 350,000.

Vad departementschefen sålunda hemställt däruti statsrådets övriga ledamöter instämma behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Conr. Falkenberg.